

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Kanun Eğitimi Sürecinin İncelenmesi
(Konya İli Örneği)

Hüsna Deniz AYAR
ORCID: 0009-0000-1824-4044

Danışman
Doç. Dr. Soner Algı
ORCID: 0000-0002-2354-2844

Konya – 2025

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans sürecim boyunca bilgi, birikim ve tecrübeleriyle bana her zaman yol gösteren, desteğini ve ilgisini hiçbir zaman esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Soner ALGI'ya en içten teőekkürlerimi sunuyorum. Bu çalışmanın tez savunma jürisinde bulunan hocalarım Sayın Doç. Dr. Yavuz Selim KALELİ ve Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ayőe Emsal AKSİN ÇEVİK'e teşekkür ederim. Bu çalışmanın ilerlemesi sürecinde içten ve samimi yaklaşımları ile bana rehberlik eden Öğr. Gör. Murat CAN'a, Öğr. Gör. Dr. Özgür YAKINLAR'a ve Arő. Gör. Cafer Sami ERDOĞAN'a teşekkür ediyorum.

Çalışma sürecimde yoluma ıőık tutan değerli hocam Okan HELVACI'ya teşekkür ederim. Bu süreçte desteğini ve dostluğunu her zaman hissettiren sevgili arkadaşım Özlem PAŐA'ya teşekkür ederim.

Çalışmam boyunca sevgileri ve destekleriyle her adımında yanımda olan canım babam Mesut AYAR, canım annem Emine AYAR, canım ablam Damla ALADAĞ ve canım kardeőim Musa AYAR'a teşekkür ederim.

Hüsna Deniz AYAR

Mayıs 2025

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	v
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vi
SİMGELER	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	3
1.1.1. Alt Problemler	4
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Sayıtlar	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar	6
2. ALAN YAZIN.....	7
2.1. Sanat Eğitimi	7
2.2. Genel Müzik Eğitimi	7
2.3. Mesleki Müzik Eğitimi.....	8
2.4. Özengen Müzik Eğitimi	9
2.6. Kanun Eğitimi	10
2.7. Kanun Eğitiminde Kullanılan Yöntemler.....	11
2.7.1. Kanun Eğitiminde Kullanılan Metotlar	12
2.8. İlgili Araştırmalar	13
3. YÖNTEM.....	16
3.1. Araştırmanın Modeli	16
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme	16
3.2.1. Görüşme Formuna Katılan Eğitimcilere Ait Demografik Bilgiler.....	17
3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri	18
3.4. Verilerin Toplanması.....	19
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	19
4. BULGULAR	21
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	21
4.1.1. Birinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	21
4.1.2. İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	22

4.1.3. Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	23
4.1.4. Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	23
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	24
4.2.1. Beşinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	24
4.2.2. Altıncı Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	25
4.2.3. Yedinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular.....	26
4.2.4. Sekizinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	27
4.2.5. Dokuzuncu Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular.....	27
4.2.6. Onuncu Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular.....	28
4.2.7. On Birinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	29
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	29
4.3.1. On İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	30
4.3.2. On Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular.....	30
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	31
4.4.1. On Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	31
4.4.2. On Beşinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular	32
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	34
5.1. Tartışma.....	34
5.2. Sonuç	42
5.3. Öneriler.....	44
KAYNAKLAR.....	45
EKLER.....	50
ETİK KURUL ONAYI.....	75

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Kanun Eğitimi Sürecinin İncelenmesi (Konya İli Örneği) başlıklı tez çalışmamın toplam **66** sayfalık kısmına ilişkin, 26/05/2025 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%15** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

26/05/2025

Hüsna Deniz AYAR

Doç. Dr. Soner ALGI

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

26/05/2025

Hüsna Deniz AYAR

SİMGELER

%: Yüzde

f: Frekans

K: Katılımcı

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Kanun Eğitimi Sürecinin İncelenmesi
(Konya İli Örneği)
Hüsna Deniz AYAR

Bu araştırma, özengen müzik eğitimi veren kurumlarda kanun eğitim sürecini inceleyerek mevcut durumu tespit etmeyi, eğitimcilerin görüşleri doğrultusunda değerlendirmeler yaparak öneriler sunmayı ve böylece kanun eğitiminin gelişimine katkı sağlamayı amaçlayan betimsel bir çalışmadır. Araştırma, özengen müzik eğitimi kapsamında kanun eğitimcilerinin, kanun öğretimine yönelik görüşlerinin analiziyle elde edilen nitel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu Konya ilinde özengen müzik eğitimi veren kurumlarda kanun eğitimi veren 8 eğitimci oluşturmaktadır. Çalışma ile ilgili verilere ulaşabilmek için kaynak taraması ve görüşme tekniği kullanılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda 4 alt problem belirlenmiş ve mevcut duruma ilişkin verileri toplamak amacıyla çalışma grubundaki 8 kanun eğitimcisiyle, 15 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme uygulanmıştır. Görüşme sonrasında elde edilen veriler kategorize edilerek alt problem başlıkları altında toplanmıştır. Veriler betimsel analiz yöntemiyle incelenmiş ve elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır. Araştırmada özengen müzik eğitimi kurumlarında kanun dersinin içerik ve kullanılan yöntemlerin belirlenmesi, öğrencilerde kanundaki teknik davranışların geliştirilmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın sonucunda, kanun öğretim sürecinde yaş faktörünün tek başına belirleyici olmadığı, temel müzik bilgisi öğretimi ve organolojik bilgilendirmenin eğitimcinin yaklaşımına göre değiştiği, duruş ve tutuş tekniklerinin zorunlu olduğu, öğretim yöntemlerinin öğrenci seviyesine göre esnek biçimde uygulanması gerektiği, yaygın kullanılan metotların yanında eğitimcilerin kendi etüt ve egzersizlerini geliştirdiği, akort sürecinde öğrencilerin desteğe ihtiyaç duyduğu ve sosyal medyanın motivasyon ve öğrenme açısından önemli bir rol oynadığı belirlenmiştir. Ayrıca, fiziki şartların genellikle yeterli olmakla birlikte bazı kurumlarda iyileştirilmesi gerektiği ve sanatsal faaliyetler konusunda farklı uygulamalar olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmanın sonunda, özengen kanun eğitimi çalışmalarının daha nitelikli hale gelmesi için çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Özengen Müzik Eğitimi, Kanun Eğitimi, Kanun

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Fine Arts Education
Music Education Program
Master Thesis

Examining The Kanun Education Process in Institutions Providing Amateur Music Education
(Konya Province Example)

Hüsna Deniz AYAR

This study aims to examine the teaching methods used in qanun instruction within amateur music education institutions, identify current practices, evaluate them based on educators' perspectives, and offer suggestions to support the development of qanun education. Employing a qualitative and descriptive research design, the study focuses on the experiences and views of eight qanun instructors working in amateur music institutions in Konya, Türkiye.

Data were collected through literature review and semi-structured interviews. Based on expert consultation, four sub-problems were identified, and interviews comprising 15 open-ended questions were conducted with the participants. The data were analyzed using descriptive analysis, and findings were categorized under the predefined sub-themes, with direct quotations used to support the interpretations.

The study found that age alone is not a determining factor in the learning process; the instruction of basic music theory and organological knowledge varies depending on the educator's approach; posture and instrument-holding techniques are essential; and teaching methods should be adapted flexibly to the student's level. It was also observed that in addition to commonly used methods, educators often develop their own etudes and exercises. Students typically require support during the tuning process, and social media plays a significant role in enhancing motivation and learning. Furthermore, while physical conditions are generally sufficient, some institutions still require improvements. Differences were also noted in the organization of artistic activities.

Based on these findings, the study presents several recommendations to improve the quality and effectiveness of qanun education in amateur settings.

Keywords: Music Education, Amateur Music Education, Qanun Education, Qanun

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

İnsan geçmişten bugüne kadar varlığını sürdürebilmek için çevresiyle etkileşim halinde olmuştur. Bu etkileşim esnasında çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler edinmiş ve bunları diğer bireylere aktarmıştır. Toplumun yapısı her nasıl olursa olsun birey etkileşim sonucunda ailesinden ve çevresinden birçok şey öğrenmiştir. Öğrenmenin meydana geldiği her durumda bir eğitim sürecinden bahsetmek mümkündür ve eğitim insan var oldukça devam edecek bir olgudur.

Eğitim günümüzde her eğitimci veya düşünür tarafından farklı şekillerde ele alınan ve kişinin bakış açısına göre belirli anlamlar yüklediği bir kavramdır. Ertürk (1975) 'e göre eğitim kelimesi kişi üzerinde disiplin sağlama, topluma yönelik bir hizmet, bireysel kazanım, öğrenim, sosyal bir yapı ve planlı kültürel aktarım süreci olarak en az altı farklı şekilde kullanılmaktadır.

Eğitim herkes için önemli bir olgu olduğundan pek çok tanımı bulunmaktadır. Demirel (1999) eğitimi, "Bireyin kendi deneyimleri yoluyla istenen davranışları kazanmasını sağlama süreci" olarak ifade ederken, Ertürk (1975) "Bireyin yaşantıları yoluyla beklenen davranış değişikliklerini edinme süreci" olarak açıklamaktadır.

Eğitimin tanımı yapılırken yaşantı yoluyla, istedik yönde ve davranış değişikliği meydana getirme ifadelerinin sıklığı göze çarpmaktadır.

Eğitim, bireysel, toplumsal ve felsefi gibi farklı yönleri olan geniş bir kavramdır. Eğitimin bireysel gayesi bireyin kişiliği geliştirmekken, toplumsal gayesi sosyal ve kültürel açıdan uyumu teşvik etmektir. (Beeby, 1966). Eğitimin felsefi gayesi ise sanat, bilim ve teknik eğitimi birleştirmek ve bu alanlar arasında ilişkiler kurarak bütünlük sağlamaktır.

Eğitim sadece bilgi aktarımıyla sınırlı olmayıp aynı zamanda sanat, bilim ve teknik gibi farklı alanları bir araya getirerek zenginleştiren bir yaklaşımı temsil eder. Sanat eğitimi, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştiren, estetik anlayışlarını ve ifade yeteneklerini artıran bir olgudur (Budgen & Gamroth, 2008). Aynı zamanda bilim ve teknik eğitimiyle de ilişkilendirildiğinde, öğrencilerde eleştirel düşünme, problem çözme ve analitik becerilerini geliştirme gibi hususlarda destek olmaktadır.

Sanat eğitimi, çağdaş eğitim sistemlerinde nitelikli insan gücü yetiştirmede kilit bir rol oynamaktadır. Bu eğitim modeli, bireysel beceri ve pratik uygulamalara dayalı olup, kişinin öğrenme eylemini yaparak yaşayarak gerçekleştirmesini sağlar (Efland, 1990).

Sanat eğitiminin önemli alt başlıklarından birisi ise müzik eğitimidir. Müzik eğitimi, bireye müzikal yönden kendini keşfetme, değiştirme ve ilerletme imkanı tanır. (McPherson & Welch, 2018). Müzik eğitimi ruhu arındıran bir araç olarak işlev gören bir tür zihinsel egzersizdir. İnsanların estetik görüşünü, insan bakış açısını ve değerlerini etkileme amacına ulaşmak için duyguları ve psikolojiyi eğitebilir ve geliştirebilir.

Uçan (1997) müzik eğitiminin bireyin çevresiyle olan uyumunu daha verimli hale getireceğini belirterek, müzik eğitimini “genel müzik eğitimi”, “mesleki müzik eğitimi” ve “özengen müzik eğitimi” olmak üzere üç başlık altında toplamıştır. Türkiye’de genel müzik eğitimi tüm okullarda tüm eğitim seviyelerinde herkese yönelik olarak uygulanmaktadır. Mesleki müzik eğitimi ise müziği meslek olarak seçen bireylere yönelik verilen daha geniş çaplı bir eğitimidir.

Say (2010) ‘a göre müzik eğitiminin amaçları arasında müzikle ilgili herhangi bir alanda kendini geliştirmek isteyen bireylere müzikal katılım ve tatmin sağlamayı amaçlamak da yer almaktadır. Müzik eğitimi zorunlu bir eğitim değildir. Bireylerin kişisel tercihlerine, yeteneklerine ve ilgi alanlarına bağlı olarak verilir. Amatör müzik eğitimi, her bireyin müziğe ulaşmasını sağlamayı amaçlamasının yanı sıra bireylerin müzikal yeteneklerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine olanak tanır.

Özengen (amatör) müzik eğitimi her yaştan insanın kendi içinde var olan bir merakla başlar. Özengen müzik eğitimi alan bireyler bu işi hem hobi hem de profesyonel seviyeye ulaştırabilirler. Bu eğitimin birkaç temel yönü bulunmaktadır. Müzik eğitiminin önemli yönlerinden biri çalgı eğitimidir. Çalgı eğitimi, bireyin müzikal yeteneklerini keşfetmesi, bu yeteneklerini ortaya koyması ve geliştirmesi açısından büyük bir öneme sahiptir.

Çalgı eğitiminin, bireyi çalgı aracılığıyla yetiştirme, geliştirme, müzik ve çalgı alanında belli bir amaca yönelik istendik davranışları kazandırabilme eğitimi olduğu denilebilir (Evren, 2007).

Ülkemizde özengen müzik eğitimi kapsamında birçok kurum, çeşitli çalgıların farklı seviyelerde eğitimlerini vermektedir. Çalgı eğitiminde kullanılan enstrümanlar arasında ise

kanun çalgısı 3nemli bir yer tutmaktadır. Hem yapısı hem de ses renginin g3zelliğiyle T3rk m3ziğinde kullanılan algılar arasında kendisine 3zel bir yer bulmaktadır. Kanun algısının 3ğretim aşamasında da farklılıklar bulunmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Eğitim, devamlı gelişim ve değişim sürecinde olan, farklı alanlarda etkiler yaratan ve tarih boyunca araştırmalara konu olmuş bir kavramdır. M3zik eğitimi, bireylerin m3zikal yeteneklerini geliştirmelerini sağlayan bir alandır. 3zenen m3zik eğitimi ise her açıdan bireyi geliştirmeyi hedefleyen ve t3m d3zeylerde uygulanabilen bir eğitim modelidir (Psacharopoulos, 1988). 3zenen m3zik eğitimi m3ziğe amat3r biçimde ilgi duyan, m3ziğe yatkın kişilere y3neliktir. Bu eğitim sayesinde kişiler m3zikal kişilik kazanır ve bu y3nlerini geliştirme fırsatı bulurlar. Kendilerini geliştiren bireyler m3ziği ister zevk için isterlerse profesyonel olarak devam ettirebilirler.

Say (2010) 'a g3re amat3r m3zik eğitimi, m3ziğin belirli bir alanında yeteneklerini geliştirmek isteyen bireylere, etkin bir şekilde m3zikle ilgili katılım ve tatmin sağlamayı hedefler. Bu eğitim zorunlu olmayıp, bireylerin kendi istek, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda fırsat sunar. Yani, eğitim süreci kişilerin tercih ve yatkınlıklarına g3re şekillenir.

Son d3nemde T3rkiye'de 3zenen m3zik eğitimi, genel ve mesleki m3zik eğitimi ile paralel olarak giderek daha fazla 3nem kazanmıştır. 3zellikle b3y3k şehirlerdeki 3zel m3zik okulları ve m3zik dershaneleri gibi kurumlar, bu eğitim sürecini desteklemekte ve 3đrencilere m3ziksel becerilerini geliştirme, çeşitli m3zik t3rleri ve algılar hakkında bilgi edinme fırsatları sunmaktadır. Bu t3r kurumlar, m3ziği anlama ve icra etme becerilerini kazandırarak T3rkiye'nin m3zik eğitimine 3nemli katkılarda bulunmaktadır (3zdek, 2006).

3zenen kurumlarda verilen eğitimlerin başında çalgı eğitimi gelmektedir. Çalgı eğitimi içerisinde T3rk m3ziğinin ses zenginliği ile bilinen kanun çalgısı 3nem taşımaktadır. Kanun algısının 3zenen kurumlarda eğitimi, 3đrencilere m3ziksel yeteneklerini geliştirme, çalgıya olan ilgilerini keşfetme ve yetkinlik kazandırma fırsatı sunar. 3zenen m3zik kurumlarında, kanun eğitimi bireylerin kendi istek ve yetenekleri doğrultusunda verilir ve 3đrencilerin m3zikal ifadelerini 3zg3rce geliştirmelerine olanak sağlar. Bu kurumlar, kanun algısını 3đrenmek isteyen bireylere, çalgının teknik ve teorik y3nlerini 3đretmenin yanı sıra, m3zikle ilgili 3zg3n deneyimler kazandırmayı hedefler.

Kanun algısı, Türk müziği içerisinde metot sayısı görece az olan bir enstrüman olmasının yanı sıra, bu alandaki metot çeşitliliği gün geçtikçe daha fazla önem kazanmaktadır. Son yıllarda kanun çalgısıyla ilgili lisansüstü düzeyde tezler, akademik makaleler ve çeşitli çalışmalar yapılmakta; bu enstrümanın üretiminde ortak bir standart geliştirilmesi, sistematik bir metotlaşmanın sağlanması amacıyla çaba harcanmaktadır. Bu bağlamda, kanun eğitiminin niteliğini artırmak, pedagojik temelli bir yaklaşım benimsemek ve çalgının eğitimdeki yerini sağlamlaştırmak adına, mevcut metotlar üzerine öneriler geliştirilmesi büyük bir önem arz etmektedir.

Bu sebeple araştırmanın problem cümlesi “zengen müzik eğitimi veren kurumlarda kanun eğitim ve üretimi nasıldır?” şeklinde oluşturulmuştur.

1.1.1. Alt Problemler

1. Kanun eğitimine başlamak için gerekli beceri ve teknik bilgiler nelerdir?
2. Kanun eğitiminde kullanılan yöntem, teknik, metot ve etüt-egzersizlerin öğrenme üzerindeki etkileri nelerdir?
3. Kanun eğitimi verilen ortamın fiziki şartları ve sosyal olanakları nelerdir?
4. Kanun eğitiminde sosyal medya gibi iletişim araçlarıyla usta icracıların takip edilmesinin öğrenme sürecine katkısı nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Kanun, Türk müzik kültürünün önemli enstrümanlarından biri olarak kabul edilir. Günümüzde hem profesyonel hem de amatör düzeyde verilen eğitimlerle giderek daha fazla ilgi gördüğü söylenebilir. Bu bağlamda lisans düzeyinde sunulan profesyonel derslerin yanı sıra, özel kurs merkezlerinde verilen amatör düzeydeki eğitimler de enstrümanın daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlayabilir. Amatör olarak verilen kanun derslerinin amacı, kanun enstrümanına gönül vermiş bireylere müzikal zevk sağlamaktır. Bu derslerin belirli bir program dahilinde yürütülmesi gerekmektedir. Yıldız (1986) ‘a göre kanun enstrümanının eğitimi, çalgı eğitimi, çalgı çalmayı öğrenme, çalgıyı etkin kullanma, çalgıdaki icrayı geliştirme gibi basamaklardan oluşur.

Yapılan incelemeler neticesinde özengen kurumlarda birçok çalgının eğitimiyle ilgili çalışma yapılmış olsa da kanun eğitimiyle ilgili çalışmaların az sayıda olduğu görülmüştür. Özengen kurumlarda verilen bu dersin belirli bir plan ve program halinde verilmesi, kanun sazının gelişiminde katkı sağlayabilir.

Bu bağlamda Konya ilinde yer alan özengen müzik eğitimi kurumlarında yürütülen kanun derslerinin, içerik, yöntem ve teknik açıdan incelenmesi, ilgili kurumların müzik eğitimine ilişkin durumunun tespit edilip değerlendirilmesi, eğitimci görüşleri doğrultusunda değerlendirme yapılarak öneriler sunulması amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Türkiye'de kanun enstrümanı eğitimi, mesleki müzik eğitimi veren kurumlar ve özel müzik kursları tarafından sunulmaktadır. Bu kurslar, kanuna ilgi duyanlar ve enstrümanı doğru bir şekilde öğrenmek isteyenlere uzman eğitimler eşliğinde eğitim verir. Kanunun teknik özellikleri, repertuarı ve icra gibi unsurlar da özengen kurumlarda kapsamlı bir şekilde öğretilmektedir. Böylece kanun çalmaya ilgi duyan bireyler, enstrümanlarını çalarken müzikal yeteneklerini de geliştirebilirler. Özengen müzik eğitim kurumları ayrıca, kanun enstrümanını mesleki olarak ilerletmek isteyen bireyleri çeşitli kurumlara yönlendirerek destek olmaktadır.

Kanunun tüm bu bileşenleri ortak bir ders kazanımına sahip olması gerektiğini göstermektedir. Bu kazanımlar çerçeve bir program sayesinde tüm özengen müzik kurumlarında uygulanmalıdır. Bu araştırma;

Özengen müzik eğitimi kurumlarında yürütülen kanun dersinin içerik ve kullanılan yöntemlerin incelenerek var olan durumu tespit etmek,

Akademik çalışmalar yapılması konusunda literatüre katkı sağlamak açısından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmada;

Araştırmada yer alan özengen kanun dersi veren eğitimcilerin görüşlerinin gerçeği yansıttığı varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

Konya ilinde görüşme formuna cevap veren özengen kurumlarda kanun dersi veren eğitimcilerle,

Araştırmanın amacına uygun kaynak ve dokümanlarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Özengen: Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre özengen kelimesi bir işi maddi kazanç gütmeyen, yalnızca ilgi veya keyif için yapan kişi olarak tanımlanır.

Özengen Müzik Eğitimi: Bireylerin müziksel yeteneklerini geliştirmek için yapılandırılmış, sistematik ve bireysel ihtiyaçlara yönelik uygulanan öğretim yöntemidir.

Kanun Eğitimi: Türk müziğinin önemli bir çalgısı olan kanunu çalmayı öğrenmeye yönelik, teknik ve müzikal becerilerin geliştirildiği bir öğretim sürecidir.

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN

2.1. Sanat Eğitimi

Sanayi sonrası dönemden beri sanat eğitimi genel olarak güzel sanatları her açıdan kapsayan hem okul içi hem de okul dışı yaratıcı sanatsal eğitimi tanımlayan bir kavram haline gelmiştir. Sanat eğitimi bireyin tüm gelişim alanlarını desteklemesinden dolayı kişiye özgü bir ihtiyaçtır. Bireyin estetik kavramlarının gelişiminde, yeteneklerinin belirlenmesinde, yaratıcı gücünün olgunlaştırılmasında sanat eğitimi gereklidir (Karababa, 1993).

Sanat eğitiminin yaygın bir şekilde halk arasında sadece yetenekli bireyler için ihtiyaç dışı bir olgu olduğu kanısı vardır. Fakat sanat eğitimi herkes için gerekli olan bir eğitimidir. Sanat eğitiminde amaç, sanatçı yetiştirmek değil, insanı sanat yoluyla estetik açıdan yetiştirmektir (Bilirdönmez & Karabulut, 2016).

Sanat eğitimi, yaratıcı düşünme gücünü desteklediği için ileride kendini ifade etmede başarılı, öz güveni yüksek, sürekli üreten ve kendini geliştiren bireyler ortaya çıkmasına olanak sağlayacaktır.

Sanat eğitimi, çocuğun kendini özgürce ifade edebildiği bir ortam sunar. Bu ortam, çocuğun kişisel gelişiminin ve özgüveninin artması için önemli katkılar sağlar. Atölye derslerinde çocuklar paylaşmayı, sorumluluk almayı, düzen sağlamayı öğrenirler. Sanat eğitimi, özgür, barışçı, insancıl, yaratıcı, toplumu ile entegre oluş, değişen şartlara göre kendini yenileyebilen, geleceğin izlerini yansıtan çocukların yetişmesi için vazgeçilmez bir dünyadır. Aynı zamanda, kültürel, sanat ve tarih değerleri kazandırırken, onların özgürce yaratıcı güçlerini ortaya koyabilecek bir süreç olmalıdır (Buyurgan & Buyurgan, 2001).

2.2. Genel Müzik Eğitimi

Geçmişten bu yana eğitimin pek çok tanımı yapılmıştır. Eğitimin en önemli alt başlıklarından biri olan müzik eğitimi ile ilgili de çeşitli tanımlar bulunmaktadır.

Uçan (1994) 'a göre müzik eğitimi, bireyin kendi yaşantılarıyla beceri kazandırma ve bu alanda pekiştirme yapma sürecidir. Öğrencilere müziği anlamak, icra etmek ve yaratmak için gerekli olan teknik ve teorik bilgileri sağlar.

Sak (1997)'a göre müzik eğitimi, esasen bir müziksel değişim yaratma sürecidir. Bu süreç boyunca, bireylerde özellikle müzikal iletişimin daha düzenli, etkili ve verimli bir Şekilde gerçekleşmesini sağlar.

Müzik eğitimi günümüzde sadece müzikal yaratıcılığın gelişmesiyle ilgili değildir. Müzik eğitiminin en önemli görevi, bireylere gelecekte sanatlarını geliştirmeye nasıl devam edeceğini öğretmektir.

Müzik eğitimi hem bireyin hem de toplumun gelişimi açısından çok önemli bir olgudur. En temelde okul ve toplum çevresinde kaliteyi artırır (Budgen & Gamroth, 2008). Öğrencilerin düşünme becerilerini artırır, gelecek için hazırlanmalarına yardımcı olur, hobi aracıdır, yaratıcı ve hayal kuran bireyler olmaya olanak sağlar, geçmişle gelecek arasında köprü rolü üstlenerek yaşamı zenginleştirir. Öğrencilerde duyarlılığı geliştirir. İş birlikli öğrenme ortamlarına göredir, ekip çalışmasını teşvik eder.

Parasız (2001) 'a göre müzik eğitimi bireylere sağladığı katkılarının yanı sıra toplumu da ilgilendiren önemli bir role sahiptir. Müzik eğitimi, bireylerin müziksel iletişim yeteneklerini güçlendirerek toplum içinde aktif ve etkin olmalarını sağlar. Müzik eğitimi, toplumun ve sosyal hayatın vazgeçilmez bir parçasıdır ve müziğin içerdiği birçok disiplini barındırır. Toplumun kültürel, duygusal ve sosyal gelişimi için önemli bir kavramdır.

Müzik eğitimi, teknik ve yöntemler bakımından çeşitlilik göstermesi sonucu müzik eğitimi dallara ayrılmaktadır. Bu sayede müzik eğitimi farklı Şekillerde tanımlanır ve dallara ayrılır (Turan, 2020).

2.3. Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki müzik eğitimi, mesleki eğitimin en önemli alanlarından biridir ve bu eğitimin, uzman ve eğitimli kişiler tarafından verilmesi gerekmektedir (İmik & Dönmez, 2017).

Müzikle profesyonel olarak ilgilenen ve müzik alanında kariyer planlaması olan kişilere yönelik uygulanan eğitim mesleki müzik eğitimidir (Dittinger et al., 2016). Bu eğitimin amacı, kariyerini müzik üzerinden seçen kişilere müzik teorisi, enstrüman veya vokal eğitimi, repertuvar çalışmaları, besteleme teknikleri gibi konularda eğitimler verip, yetenekli ve donanımlı kişiler yetiştirmektir. Mesleki müzik eğitimi, örgün eğitim kurumlarında veya bu kurumlara benzer kurumlarda alanında uzman eğitimciler tarafından gerçekleştirilir (Kratus, 2007).

Bireyleri müzik sektöründe başarılı olmaları için yetiştirmek, mesleki müzik eēitiminin temel amacıdır. Mesleki müzik eēitimi sayesinde bireyler enstrüman veya ses performanslarında ilerleyebilir, müzikal tekniklerde ustalaşabilir, müzik teorisi, müzik tarihi, armoni gibi konularda bilgi edinmesini saēlayabilir. Ayrıca bu eēitim bireylere sahne deneyimi kazandırma, besteleme için teşvik etme, teknik ve teknolojik konularda bilgilendirme yapma ve staj imkanı saēlamaktadır.

Türkiye’de mesleki müzik eēitimi Cumhuriyet dönemiyle birlikte gelişmeye başlamıştır. O dönemden beri mesleki müzik eēitim veren kurumlar yapılanmaya başlamış ve günümüzde Güzel Sanatlar liseleri, Eēitim Fakülteleri ve Konservatuarlar olmak üzere  farklı Şekilde tanımlanabilmektedir.

2.4. Özengen Müzik Eēitimi

“zengen” kelimesi “zgn” ve “genç” kelimelerinin birleşiminden oluşmuştur (Pitts & Robinson, 2016). Türk mziēinde geleneksel olarak kullanılan bir terimdir. Özengen müzik eēitimi makam teorisi, usul, icra teknikleri, solfej, vokal, enstrüman ve repertuar gibi konular üzerinde yoēunlařan bir eēitim programı sunmaktadır.

Özengen müzik eēitimi, gençlerin geleneksel Türk mziēi alanında yetişmesini ve gelişmesi açısından önemli rol oynamaktadır. Repertuarın icra edilmesi ve geleneksel icra tarzının devam ettirilmesi, Türk mziēi geleneēinin gelecekte de yaşamasını ve korunmasını saēlar.

Özengen müzik eēitimi kişiye farklılıēını müzik aracılıēıyla ifade etme ve yaratıcılıēını geliştirme konusunda olanak saēlar. Aynı zamanda bireylere Türk mziēi icra tarzını ēretip, makamların yorumlanması, enstrüman alımda kişiye uygun teknik alımların ortaya çıkarılması gibi becerilerin geliştirilmesini saēlar.

Bu eēitim sayesinde Türk mziēine ilgi duyan bireyler bu alanda kariyer yapma fırsatı elde edebilir, sahne deneyimi, albüm kayıtları veya müzik eēitimcisi gibi birçok alanlarda kendilerini geliştirme fırsatı bulabilirler. Ayrıca bireyin müzikle sürekli iletişimde olmasını saēlayarak hayat boyu devam edecek bir sanat bilinci edinmesi, sosyalleşme ve iřbirliēinin gelişmesi gibi özellikler de özengen müzik eēitiminin genel amaçları arasındadır.

Aksoy (2015) ‘a göre amatör müzik eēitimi profesyonel müzisyenlerin olgunlaşmasına katkı saēlamanın yanı sıra sanata gönül vermiş bireylerden oluşan ciddi bir eēitim sürecidir.

Aynı zamanda sanatın gelişimini destekleyen, disiplin ve özverili bir alan olarak ele alınır. Dünya çapında birçok ülkenin, amatör müzik eğitiminin artışı hedeflemekte olduğunu ve sanat eğitimine yeni bir boyut kazandıracak kişilerin amatör müzik eğitimcileri olduğunu vurgulamaktadır. Aksoy sanat eğitiminin büyük çoğunluğunun amatör müzisyenlerden oluştuğunu ve bir toplumun sanata olan ilgisinin, amatör müzik eğitimi ile ölçülebileceğini belirtmektedir. Bu nedenle, sanatçı yetiştiren kurumlara olan ilginin, amatör müzisyenlere de gösterilmesi gerekmektedir. Bu görüş, amatör müzik eğitiminin yalnızca bireysel bir uğraş olmaması, toplumsal bir sanat bilincinin oluşturulmasını desteklemektedir.

2.6. Kanun Eğitimi

Kanun çalgısının kökeni, tarihi kaynaklarda oldukça eski dönemlere dayanmaktadır. Geçmişten günümüze kadar farklı topluluklar ve medeniyetlerde kanun hem biçim hem de icra açısından çeşitli değişiklikler göstermiştir. “Kanun” ismi ilk kez 10. yüzyılda “Binbir Gece Masalları” adlı eserde yer almakta olup, burada çalgı “Mısır Kanunu” yani “Kanun-i Mısri” olarak anılmaktadır (Sawa, 2022).

Kamiloğlu 15. Yüzyılda Ahmedoğlu Şükrullah tarafından yazılan Edvarı Musiki adlı eserde kanunun yapısından bahsedildiğini belirtmiştir. Bu eserde kanunun 64 telinin olduğu ayrıca üç telin bir sese akort edildiğini belirtmiştir (Kamiloğlu, 2007).

Halil Karaduman kanun metodunda her bir perdedeki sesin üç teli tınlattığını, bu sebeple piyano ile benzer olduğundan bahsetmiştir. Kanunda misina ve naylon tellerin kullanıldığından söz etmiştir. Ayrıca göğüs tahtası çınar ağacından ve tabanının da ıhlamur ağacından yapıldığını belirtmiştir (Karaduman, 2007).

Kanun çalgısı, Orta Doğu kökenli bir çalgı olup Balkanlar ve Arap bölgelerinde yaygın olarak kullanılan telli bir enstrümandır (Muhibbuthabry et al., 2023). Kanun, ahşap bir gövdeye ve üzerinde bulunan metal tellere sahip bir çalgıdır.

Türk kültürü ve müziğini tanıtmaya açısından önemli bir yere sahip olan kanun, yapısı gereği geniş olanaklara sahiptir. Akor, arpej gibi unsurlarla Batı müziği karakterini de yansıtan bu çalgı, birçok kanuni tarafından Türk müziğinin piyanosu olarak sınıflandırılmaktadır (Kahyaoğlu, 2011).

Kanun eğitimi ise bu çalgıyı çalmayı öğrenmek ve usta bir kanun çalgıcısı olmak isteyen bireylere yönelik olarak verilir (Gidiş & Özbek, 2018). Kanun eğitiminin amacı, öğrencilerin enstrümanı doğru ve etkili bir şekilde çalmasını sağlamak, geleneksel icra tarzını

yaşatmak ve bireysel müzikal yeteneklerini geliştirmelerine fırsat sunmaktır. Kanun eğitimi, mesleki müzik eğitimi sunan Konservatuvarlar, Eğitim Fakülteleri, Güzel Sanatlar Liseleri ve Güzel Sanatlar Fakültelerinde olduğu gibi, özengen müzik eğitimi sağlayan özel müzik okulları ve halk eğitim merkezleri gibi kurumlarda da verilmektedir.

Kanun eğitim sürecinde öğrenciler hem teorik hem de pratik dersler alırlar. Teorik derslerde müzik teorisi, repertuvar çalışması, nota okuma, makam bilgisi, ölçü ve ritimler gibi konular üzerinde durulur. Pratik derslerde ise öğrenciler, farklı tarzlarda ve zorluk seviyelerinde eserler çalarak doğru icra tekniklerini öğrenirler.

Kanun eğitimi, disiplinli ve özverili bir çalışma süreci gerektirir. Başarılı bir eğitim sürecinin ardından, öğrenciler enstrümanı çalmayı ve müzik yoluyla kendilerini ifade etmeyi öğrenirler. Bu süreç, onların müzikal gelişimlerini destekleyerek gelecekte profesyonel bir kariyer yolunda ilerlemelerine olanak tanıyabilir.

2.7. Kanun Eğitiminde Kullanılan Yöntemler

Türkiye’de kanun eğitimi farklı kurumlar ve farklı yöntemlerle verilmektedir. Özengen müzik eğitiminde veya mesleki müzik eğitimindeki yöntemler her ne kadar farklı olursa olsun ortak amaç, öğrencinin enstrümanı doğru bir şekilde çalabilmesi, bu enstrümanı gelecek nesillere aktarmak için koruyup yaşatması ve müzikal becerilerini geliştirmesidir. Kanun eğitiminde sıklıkla kullanılan bazı yöntemler şunlardır;

Bireysel dersler: Bireysel derslerde öğretmen rehberliğinde öğrenciler yetenek ve ihtiyaçlarına göre şekillenen birebir dersler gerçekleştirirler. Öğrenciler, kendi hızlarında ilerleyerek daha verimli bir öğrenme süreci geçirirler.

Grup dersleri: Grup derslerinde, öğrenciler başarı odaklı olmaksızın bir araya gelerek birlikte çalışırlar. Bu dersler, öğrenciler arasında işbirliği ve paylaşımı teşvik ederken, farklı çalma tekniklerini gözlemleyerek müzikal deneyimlerini birbirleriyle paylaşmalarına olanak tanır.

Kolaydan Zora Yöntemi: Bu yöntemde öğretmen çalışmalara basit melodi ve egzersizlerle başlar ve giderek daha zor eser ve tekniklerle devam eder. Bu, öğrencinin teknik becerilerinin artmasını sağlar.

Teknik Egzersizler ve Düzenli Çalışmalar: Kanun eğitiminde parmak geliştirmek ve koordinasyonu sağlamak için rutin egzersizler yapılır. Bu egzersizler öğrencinin tekniğinin gelişmesini ve kanununda hakimiyet kazanmasını sağlar.

Solfej Yöntemi: Kanun eğitiminde öğrencilerin notayı doğru okuyabilmesi için solfej çalışmaları yapılır. Bu çalışmalar, öğrencinin müziksel işitme yeteneğini geliştirir ve hızlı nota okuma alışkanlığı kazandırır.

Repertuvar Seçimi: Kanun eğitiminde repertuvar seçimi eğitimcinin veya öğrencinin müzik zevklerine göre farklılık gösterebilir. Bazı eğitimciler halk müziği veya popüler müzik üzerinde dururken bazı eğitimciler klasik müzik eserlere odaklanabilirler. Repertuvar çalışmaları, öğrencinin müzik tarzlarını tanımasına, ifade gücünü artırmasına ve farklı müzikal teknikleri öğrenmesine yardımcı olur.

Eser Analizi: Eser analizi ile öğrencilere, eserlerin yapısını, makamlarını, ritimlerini ve armonik yapılarını analiz etme becerisi kazandırılır. Bu analizler, öğrencinin müzikal anlayışını geliştirir ve müzikle olan ilişkisini daha bilinçli hale getirir.

2.7.1. Kanun Eğitiminde Kullanılan Metotlar

Tablo 2.1. Kanun Eğitiminde Kullanılan Metotlar

Kanun Metodu	Yazarı	Basım Yılı
Kanun öğrenme metodu	İsmail Şençalar	1976
Kanun öğrenme metodu	Ahmet Lütfü Taşçı	1978
Kanun Metodu	Turhan Tezelli	1997
Kanun metodu	Ümit Mutlu	1998
Kanun öğretimine giriş	Pınar Somakçı	2001
Kanun metodu	Gültekin-Tahir Aydoğdu	2004
Kanun metodu	Halil Karaduman	2007
Kanun Egzersizleri ve Eğitimi	Özdemir Hafizoğlu	2009
Kanun için egzersizler	Ömer Özden	2012
Kanunda süsleme ve modern çalış teknikleri için alıştırılmalar- etütler	Ayşegül Kostak Toksoy	2018
Kanun Metodu	Volkan Gidiş	2019
Kanun Metodu	Tahir Aydoğdu	2020

2.8. İlgili Araştırmalar

Yiğit & Özdek (2010) tarafından yapılan “Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Klasik Gitar Eğitimi” isimli araştırmasında Türkiye'deki bu kurumlarda klasik gitar eğitiminin durumu, karşılaşılan sorunları ve çözüm önerilerini incelemiştir. Türkiye'nin yedi bölgesindeki 16 ilde, 50 kurumda yapılan çalışmada 55 gitar öğretmeninden anket yoluyla veri toplanmıştır. Anket çoktan seçmeli, derecelendirme ölçekli ve açık uçlu sorular içermektedir. Araştırma, öğretmenlerin yetersizliği, bilinçsiz yöntemler, öğrencilerin düzensiz katılımı ve aile desteğinin yetersizliği gibi sorunlara dikkat çekmiştir. Son olarak, bu araştırma, özengen müzik eğitimi veren kurumlarda klasik gitar eğitimi üzerine yapılmış ilk çalışma olması açısından da öneme sahiptir.

Hancıoğlu (2010) tarafından yapılan “Ankara'daki Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi Veren Kurumların Eğitim Anlayışları ve Yönetim Biçimleri Üzerine Genel bir bakış” isimli çalışması, Ankara'daki özengen müzik eğitimi veren kurumların eğitim anlayışları ve yönetim biçimlerini inceleyerek, yöneticiler ve öğrencilerin algılarını karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Veriler anketlerle toplanmış, betimsel istatistiklerle analiz edilmiştir. Bulgulara göre, eğitim programlarının MEB onaylı olması, deneyimli öğretmen tercih edilmesi, öğrencilerin fiziksel uygunluklarına göre çalgı seçimi yapılması önerilmektedir. Ayrıca fiziki koşulların iyileştirilmesi ve etkinliklerin artırılması gerektiği vurgulanmıştır.

Çağlar (2011) tarafından yapılan “Özengen Keman Eğitimi Alan Öğrencilerin Temel Hedeflere Erişme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Bir Müzik Kursu Örneği)” isimli doktora tezi Türkiye'de özengen keman eğitimi alan bireylerde çalgı çalma becerisinin gelişimini incelemeyi amaçlamaktadır. Ankara'daki özel bir müzik kursunda 24 öğrenciyle yürütülen çalışmada, yaş, cinsiyet ve öğretim süreci değişkenleri değerlendirilmiştir. Betimsel ve deneysel nitelikteki araştırmanın sonuçları, yaş ve cinsiyetin etkili olmadığını, ancak öğretim sürecinin belirleyici olduğunu ortaya koymuştur. Sürecin bu tür değişkenler göz önünde bulundurularak planlanması önerilmiştir.

Aksoy (2015) “Özengen Keman Eğitiminde Video Destekli Öğretimin Keman Performansına Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde, video destekli öğretimin özengen keman eğitimi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Konya'daki özel bir müzik kursunda, keman eğitimi almamış 20-25 yaş arası üniversite öğrencileriyle çalışılmıştır. Deney ve kontrol gruplarına 45 dakikalık bireysel dersler verilmiş, yalnızca deney grubuna ders videoları izletilmiştir. Sonuçlar, video destekli eğitimin teknik ve müzikal beceriler üzerinde olumlu etkisi olduğunu

göstermiştir. Ayrıca öğrenciler, videolar sayesinde hatalarını fark edip gelişim sağladıklarını belirtmiştir.

Algı (2017) “Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Bağlama Öğretim Yöntemleri” adlı araştırması, Konya’daki özengen müzik eğitimi veren kurumlarda bağlama eğitiminin durumunu değerlendirmeyi amaçlamıştır. Yedi öğretmenle yapılan açık uçlu anket sonuçlarına göre, dersler genellikle bireysel yürütülmekte, bazı kurumlar toplu ders yapsa da ön test uygulamamaktadır. Eğitimde nota, temel müzik bilgisi, egzersiz ve yöresel tavırlar (Zeybek, Teke vb.) kullanılmaktadır. Sonuç olarak, ortak bir eğitim programı oluşturulması, bireysel derslerin sürdürülmesi ve farklı müzik türlerinin bağlamaya uyarlanması önerilmektedir.

Tokatlı & Mustul (2021) “Özengen Müzik Eğitimi Kurumlarında Keman Derslerini Yürüten Öğretmenlerin Karşılaştığı Problemler” adlı araştırması, MEB’e bağlı kurumlarda görevli keman öğretmenlerinin karşılaştığı sorunları incelemiştir. 25 öğretmenle yapılan görüşmeler sonucunda, öğretmenlerin çalışma koşullarından memnun olmadığı, öğrencilerin temel bilgilerinin yetersiz olduğu ve toplu derslerin eksikliği tespit edilmiştir. Çözüm olarak işitme, solfej ve orkestra derslerinin birleştirilmesi, ders sürelerinin yeniden düzenlenmesi ve temel ihtiyaçlara öncelik verilmesi önerilmiştir.

İmik & Dönmez (2017) “Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Türk Müziği İlgisi: Malatya Örneği” adlı araştırmasında, Malatya’daki özengen müzik eğitimi veren kurumlardaki Türk müziğine olan ilgi incelenmiştir. 290 katılımcıyla yapılan anket ve görüşmelerle veri toplanmış, belediyelere bağlı sanat merkezleri, cemiyetler ve özel kurslar değerlendirilmiştir. Bulgular grafiklerle sunulmuştur. Araştırma sonuçları, özengen müzik eğitimi sürecinde Türk müziğine olan ilginin yetersiz olduğunu, özengen müzik eğitiminin genellikle bir hobi olarak görüldüğünü ve kısa süreli eğitimle sınırlı olduğunu göstermiştir. Uzun vadeli ve istikrarlı eğitim süreçlerinin teşvik edilmesi önerilmiştir.

Oğuz ve ark, (2021) “Özengen Keman Eğitimi Sürecine Yönelik Öğretmen Görüşleri (Konya İli Örneği)” isimli araştırmasında, Konya’daki keman eğitimcilerinin görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşmelerle toplanmış ve betimsel analizle incelenmiştir. Araştırmaya 19 eğitimci katılmıştır. Karşılaşılan sorunlar arasında öğrencilerin yetersiz çalışması, yüksek öğrenci sayısı ve teknik hatalı öğrenme yer almaktadır. Piyano eşliğinin ise derslerde öğrenci motivasyonuna olumlu etki yaptığı tespit edilmiştir.

Öneriler arasında evrensel metotların yanı sıra geleneksel müzikler ve klasik eserlerin çalınması ve düzenli konser ve etkinlikler ile öğrenci motivasyonu artırmak yer almıştır.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Türkiye’deki özengen müzik eğitimi veren kurumlarda kanun eğitim sürecinin incelenmesi açısından var olan durumu saptamaya yönelik bir çalışma olduğu için nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasıdır.

Nitel araştırma, sayısal olmayan verilerle yapılan bir araştırma türüdür. Nitel araştırma, “neden” sorusuna yanıt arayan bir yaklaşımdır. Betimsel yöntemler ise mevcut durumu ortaya koymaya yönelik bir tekniktir. Betimsel yöntemlerin temel amacı, araştırılmak istenen problemin anlaşılması ve mevcut koşullar dahilinde değerlendirmedir (Baltacı, 2019).

Merriam, (1998) durum çalışmasını; sınırları belirlenmiş bir sistemin, olayın veya olgunun, kendi doğal bağlamı içerisinde derinlemesine betimlenmesi ve çok yönlü olarak incelenmesi süreci şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanım, durum çalışmasının yalnızca bir olayın yüzeysel anlatımından ibaret olmadığını, aksine olayın çevresiyle, ilişkili unsurlarıyla ve dinamikleriyle birlikte kapsamlı şekilde ele alındığını vurgulamaktadır. Merriam'a göre, araştırmacı bu süreçte çeşitli veri toplama teknikleri kullanarak olguyu farklı açılardan değerlendirir ve böylelikle konunun karmaşıklığını bütüncül bir yaklaşımla analiz eder.

Creswell & Cheryl N. Poth, (2016) ‘a göre durum çalışması, belirli bir zaman ve mekânsal bağlamda sınırlanmış olay veya olguları derinlemesine incelemeye odaklanan sistematik bir nitel araştırma yaklaşımıdır. Bu süreçte araştırmacı, yalnızca tek bir veri kaynağına bağlı kalmaksızın, gözlem, görüşme, belge incelemesi ve görsel-işitsel materyaller gibi çeşitli veri toplama yöntemlerinden yararlanarak olgunun çok boyutlu bir analizini gerçekleştirir. Durum çalışması, yalnızca betimleyici veriler sunmakla kalmaz, aynı zamanda araştırılan duruma özgü temaları ve örüntüleri ortaya çıkararak incelenen olgunun neden ve nasıl gerçekleştiğine ilişkin derinlemesine bir kavrayış sağlamayı amaçlar. Bu yönüyle, durum çalışması karmaşık toplumsal olguları anlamada güçlü ve kapsamlı bir yöntem olarak öne çıkmaktadır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Evren, bir araştırmanın konusu olan tüm öğelerin oluşturduğu topluluktur. Evrenin amacı araştırmayla ilgili tüm verilerin incelenmesidir. Araştırmacı, tüm evreni

incelemeyebilir; ancak evrenden alınan bir örnek küme veya belirli gözlemlerle, evrenin geneli hakkında yorum yapılabilir. Bu şekilde, daha büyük bir gruptan temsilci bir örneklem üzerinden sonuçlar çıkarılabilir (Karasar, 2011).

Örnekleme, araştırmacının tüm evreni tüm evreni incelemek yerine, evrenin küçük bir kısmını, belirli kurallara göre seçtiği küçük kümedir. Bu seçilen küçük grup, evrenin genel özelliklerini temsil edebilecek şekilde belirlenir. Kısacası, örneklem evrenin bir kısmıdır, ancak bu kısmın evrenin tamamını yansıttığı kabul edilir. Araştırmalarda, evrenin tamamını incelemek zaman, maliyet veya pratiklik açısından genellikle mümkün olmayabilir. Bu yüzden evrenden alınan bir örneklem üzerinden yapılan çalışmalar, elde edilen sonuçların evrenin tamamına genellenebilir (Karasar, 2011).

Araştırmanın evrenini İç Anadolu bölgesinde yer alan özgen müzik eğitim kurumlarında kanun dersi veren eğitimciler oluşturmaktadır. Örneklemini ise Konya’da özgen müzik eğitim kurumlarında kanun dersi veren 8 eğitimci oluşturmaktadır.

3.2.1. Görüşme Formuna Katılan Eğitimcilere Ait Demografik Bilgiler

Tablo 3.1. Çalışmaya Katılan Eğitimci Grubunun Cinsiyete Göre Frekans Yüzde Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	1	12,5
Erkek	7	87,5
Toplam	8	100

Çalışmaya katılan eğitimcilerin cinsiyet dağılımı incelendiğinde, toplam 8 öğretmenden 1’inin (%12,5) kadın, geri kalan 7’sinin ise (%87,5) erkek olduğu görülmektedir. Bu durum, çalışmaya katılan erkek eğitimcilerin sayısının kadın eğitimcilere kıyasla belirgin şekilde daha fazla olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.2. Çalışmaya Katılan Eğitimcilerin Yaşa Göre Frekans Yüzde Dağılımı

Yaş	f	%
25 ve Altı	0	0
26-35	3	37,5
36-45	4	50
46-55	1	12,5
Toplam	8	100

Eğitimci çalışma grubunun yaş bilgileri incelendiğinde, 3 eğitimcinin (%37,5) 26-35 yaş aralığında yer aldığı, 1 eğitimcinin (%12,5) 46-55 yaş grubunda bulunduğu belirlenmiştir. Çalışma grubunun büyük bir kısmını ise 4 eğitimciyle (%50) 36-45 yaş aralığındaki katılımcılar oluşturmaktadır. Ayrıca, 25 yaş ve altı grubunda herhangi bir eğitimcinin yer almadığı görülmektedir.

Tablo 3.3. Çalışmaya Katılan Eğitimcilerin Mesleki Deneyimine Göre Frekans Yüzde Dağılımı

Mesleki Deneyim	f	%
5 yıl ve altı	1	12,5
6-10	3	37,5
11-20	4	50
21 ve Üstü	0	0
Toplam	8	100

Eğitimci çalışma grubunun mesleki deneyime göre yüzde ve frekans değerleri incelendiğinde, 5 yıl ve daha az deneyime sahip 1 eğitimcinin (%12,5), 6-10 yıl arasında deneyimi olan 3 eğitimcinin (%37,5) ve 11-20 yıl arası deneyime sahip 4 eğitimcinin (%50) olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, 21 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip herhangi bir eğitimci bulunmamaktadır.

Tablo 3.4. Çalışmaya Katılan Öğretmenlerin Mezun Olduğu Programa Göre Frekans Yüzde Dağılımı

Program	f	%
Lisans	3	37,5
Yüksek Lisans	2	25
Doktora	3	37,5
Toplam	8	100

Eğitimci grubunun mezun olduğu programlara göre yüzde ve frekans dağılımı incelendiğinde, 3 eğitimcinin (%37,5) lisans, 2 eğitimcinin (%25) yüksek lisans ve 3 eğitimcinin (%37,5) doktora mezunu olduğu belirlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Araç ve Teknikleri

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

3.3.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Yarı yapılandırılmış görüşmeler, yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşmeler arasında bir denge kurar. Bu yöntemde görüşmeci, genel bir çerçeveye sahip olsa da

katılımcıların özelliklerine göre soruları uyarlayabilir, yeni sorular ekleyebilir veya bazılarını çıkararak konunun farklı boyutlarını ortaya koymayı hedefler (Altunuşık et al., 2010). Açık uçlu sorular, katılımcının serbestçe yanıt verebilmesine olanak tanır, böylece detaylı, özgün ve derinlemesine bilgiler elde edilir.

Form, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda toplam 15 soru içermektedir. Sorular, kanun eğitimine başlamak için gereken beceri ve teknik bilgiler, eğitimde kullanılan yöntemler, teknikler, metotlar, etüt ve egzersizlerin öğrenmeye etkileri, eğitim verilen ortamın fiziki ve sosyal koşulları ile sosyal medya gibi iletişim araçlarının eğitim sürecine katkıları gibi temel konuları kapsamaktadır. Görüşme formundaki sorular açık uçlu olarak tasarlanmış olup, katılımcıların kendi deneyimlerini ve görüşlerini detaylı şekilde ifade edebilmelerine olanak sağlamaktadır.

Görüşme formu hazırlandıktan sonra, soruların anlaşılabilirliği, kapsamı ve amaca uygunluğu açısından uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzmanlar tarafından yapılan değerlendirme sonucunda, formun geçerliği olumlu bulunmuş ve soruların araştırmanın amaçları doğrultusunda yeterli olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, veri toplama sürecinde katılımcıların yanıtları doğrultusunda bir alt problem daha eklenmiş ve böylece araştırmanın kapsamı genişletilmiştir. Bu aşamalar, formun hem içerik hem de uygulama açısından güvenilir ve geçerli olmasını sağlamıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Uzmanların görüşleri ve önerileri doğrultusunda hazırlanan açık uçlu yarı yapılandırılmış görüşme formu, özengen kanun derslerini yürüten eğitimcilere e-posta yolu ile gönderilmiş, cevaplar yüz yüze görüşme aracılığıyla yapılmıştır. Katılımcı görüşleri 22.01.2025-10.03.2025 tarihleri arasında toplanmış olup ortalama 15-20 dakika sürmüştür. Yapılan görüşmeler ses kaydına alınmış ve bu kayıtlar tek tek analiz edilerek yazılı olarak bilgisayara aktarılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular alt problemler altında yorumlanmış, betimsel analiz yöntemiyle aktarılan veriler yorumlanmıştır.

Betimsel analiz, nitel araştırmalarda kullanılan bir veri analiz yöntemidir ve elde edilen verilerin belirli temalar altında özetlenerek yorumlanmasını amaçlar. Betimsel analiz, genellikle araştırma konusu hakkında zengin bir alan yazının bulunduğu durumlarda tercih

edilen bir yöntemdir. Araştırmacılar, ellerindeki verileri analiz etmek için mevcut kuramsal yapıyı kullanabilirler.

Ayrıca betimsel analiz, görüşme yapılan kişilerin yaş, cinsiyet ve meslek gibi demografik bilgilerini değerlendirerek belirli kavram ve temalar etrafında bir araya getirip yorumlar (Altunuşık et al., 2010).

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bu kısımda, araştırma sorularını yanıtlamak için toplanan verilerin analizi yoluyla elde edilen araştırma bulguları verilmiştir. Bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmaya katılan özgen müzik eğitim kurumlarında kanun dersi veren eğitimcilere uygulanan görüşme formu ek 1’de yazılmıştır. Katılımcıların cevapları ise ek 2’de yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi; “Kanun eğitime başlamak için gerekli beceriler ve teknik bilgiler nelerdir?” şeklindedir.

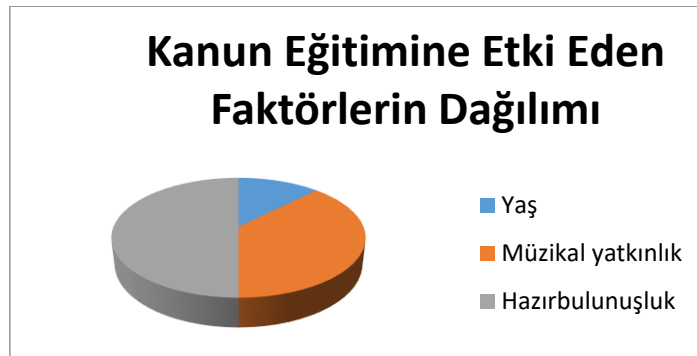
Bu doğrultuda, söz konusu problem cümlesinin çözümüne yönelik olarak uzmanlarla gerçekleştirilen 15 soruluk görüşmenin 1., 2., 3. ve 4. soruları, araştırmanın birinci alt problemine yöneliktir. Aşağıda, bu dört soruya verilen yanıtlar incelenmiştir.

4.1.1. Birinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru; “Kanun eğitime başlamak için bir öğrencide ne gibi özellikler aranmalı? Kanun eğitiminde müzikal yetkinlik, hazırbulunuşluk, yaş vb. etkilerin önemi ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” olmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 4.1. ve Şekil 4.1. de verilmiştir.

Tablo 4.1. Kanun Eğitime Etki Eden Faktörler

Özellikler	Katılımcı	f	%
Yaş	K1,K2,K6,K7	4	50
Müzikal Yetkinlik	K2,K3,K4,K6,K7	5	62,5
Hazırbulunuşluk	K2,K3,K4,K5,K7,K8	6	75

Şekil 4.1. Kanun Eğitime Etki Eden Faktörlerin Dağılımını Gösteren Grafik

Tablo 4.1 ve Şekil 4.1 incelendiğinde katılımcıların %50'nin kanun eğitiminde yaş faktörünün, %62,5'inin müzikal yetkinliğinin, %50'nin de hazırbulunuşluğun etkili olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcı görüşlerine göre, yaş, müzikal yetkinlik ve hazırbulunuşluk faktörleri birbirinden bağımsız değil, birbirini tamamlayıcı niteliktedir. K1 ve K7, yaş faktörünün özellikle kanunun fiziksel yapısıyla ilişkili olduğunu, küçük yaştaki öğrencilerin enstrümana uyum sağlamakta zorlandığını belirtmiştir. Müzikal yetkinlik konusunda K2, K3, K4 ve K6, bu özelliğin ölçülmesinin zor olduğunu ancak nota bilgisi ve ritim-melodi algısının başarıyı olumlu etkilediğini ifade etmiştir. Hazırbulunuşluk ise K3, K5, K7 ve K8 tarafından en önemli etkenlerden biri olarak görülmüş; yalnızca bilgi değil, istek ve çabanın da sürece katkı sağladığı vurgulanmıştır. Özellikle K5'in fiziksel koordinasyonu göz önünde bulundurması bu görüşü desteklemektedir.

4.1.2. İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru; “Kanun eğitimine başlamadan önce temel müzik bilgileri ile ilgili çalışmalar yapılıyor mu? Bunlar nelerdir?” olmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 4.2. de verilmiştir.

Tablo 4.2. Kanun Eğitimine Başlamadan Önce Yapılan Çalışmalar

Çalışma içeriği	Katılımcı	f	%
Mızrap vuruşu	K3, K4, K5	3	37,5
Nota yerleri	K1, K2, K3, K6, K7	5	62,5
Tartımlar	K1, K5	2	25
Solfej/Bona	K5	1	12,5
İcra teknikleri	K3	1	12,5
Perde isimleri	K2	1	12,5

Tablo 4.2. incelendiğinde katılımcıların çoğunun kanun eğitimine başlamadan önce temel müzik bilgileriyle ilgili çalışmalar yaptığı görülmektedir. Bu çalışmalar genellikle nota bilgileri, tartım kalıpları ve mızrap vuruşlarıyla ilgili konuları içermektedir. Ancak K1, K3 ve K4 gibi bazı öğretmenler, bu bilgileri icra süreciyle eş zamanlı vermeyi tercih etmekte, teorik bilgilerin öğrenciler için sıkıcı olabileceğini ifade etmektedir.

Öte yandan, K2, K5, K6 ve K7 gibi katılımcılar nota bilgisi, tartım ve solfej çalışmalarını ön planda tutmakta, bu bilgilerin müzikal gelişim için önemli olduğunu vurgulamaktadır. K5'in

teorik ve uygulamalı çalışmaları birlikte yürütmesi bu anlayışa örnektir. K8 ise müzikal algıyı öncelikli görerek nota öğretimine ikincil bir önem atfetmektedir. Bu durum, farklı öğretim yaklaşımlarının bir arada kullanıldığını ve genel eğilimin temel bilgileri süreç içinde kademeli olarak kazandırma yönünde olduğunu göstermektedir.

4.1.3. Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru;” Kanun eğitiminde kanun çalgısının organolojik durumu (çalgının yapımı, tarihçesi, icra teknikleri ve sınıflandırılması) hakkında bilgi veriyor musunuz? Bu bilgileri vermenin önemi nedir?” olmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 4.3. de verilmiştir.

Tablo 4.3. Kanun Eğitiminde Organolojik Bilgi Aktarımı

Görüşler	Katılımcı	f	%
Evet	K1, K2, K6	3	37,5
Hayır	K3, K4, K5, K7 K8	5	62,5

Tablo 4.3. incelendiğinde katılımcıların %37,5’inin kanun çalgısının organolojik durumu hakkında bilgi verdiği, %62,5’inin de bu bilgileri vermediği tespit edilmiştir. Bu eğitimler, öğrencilerin öncelikli olarak icraya odaklandığını, tarihçe ve yapı bilgilerine ise ya kendi araştırmalarıyla ulaştıklarını ya da bu bilgilerin motivasyonu azaltabileceğini belirtmektedir (K3, K4, K5, K7, K8). K1, K2 ve K6 numaralı katılımcılar organolojik bilgilere derslerde yer verdiklerini ifade etmiştir. Bu katılımcılar, özellikle çalgının yapımı, tarihçesi ve icra tekniklerinin bilinmesinin, öğrencinin çalgıyla bağ kurmasını ve bilinçli icra gerçekleştirmesini sağladığını vurgulamaktadır. Genel olarak, organolojik bilgi aktarımına yönelik yaklaşımın eğitmenin öğretim anlayışına, öğrencinin motivasyonuna ve eğitim sürecinin yapısına bağlı olarak değiştiği; ancak uygulamaya dönük eğitimin ön planda olduğu söylenebilir.

4.1.4. Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru;” Kanun eğitiminde duruş-tutuş tekniklerine yer veriyor musunuz? Bu tekniklerin kullanımının gerekliliği hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” olmuştur.

Katılımcıların tamamının kanun eğitiminde duruş-tutuş tekniklerine yer verdiği tespit edilmiştir. Tüm katılımcılar kanun çalmada başarılı olmak ve öğrencilerin sağlıklarını korumak için temelden doğru duruş ve tutuş tekniklerinin öğretilmesinin büyük önem taşıdığı

görüşünü yansıtmıştır. Katılımcıların çoğu, bu bilgileri eğitimin başında detaylı şekilde aktardıklarını ifade ederken, bazıları (K3, K7, K8) farklı duruş biçimlerini göstererek öğrenciye karşılaştırmalı bir deneyim sunmaktadır. Genel olarak, doğru duruş ve tutuşun, kanun eğitiminde temel bir başlangıç adımı olduğu görüşü öne çıkmaktadır.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi; “Kanun eğitiminde kullanılan yöntem, teknik, metot ve etüt-egzersizlerin öğrenme üzerindeki etkileri nelerdir? “ şeklindedir. Bu doğrultuda, söz konusu problem cümlesinin çözümüne yönelik olarak uzmanlarla gerçekleştirilen 15 soruluk görüşmenin 5., 6., 7., 8., 9., 10. ve 11. soruları, araştırmanın ikinci alt problemine yöneliktir. Aşağıda, bu yedi soruya verilen yanıtlar incelenmiştir.

4.2.1. Beşinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru; “Kanun eğitiminde başlangıç düzey öğrenciler için hangi yöntemleri uyguluyorsunuz? (Nota öğretimi, Anlatım, Gösterip yaptırma, Kulaktan eğitim, Soru-cevap vb.)?” olmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 4.4. de verilmiştir.

Tablo 4.4. Kanun eğitiminde başlangıç düzey öğrenciler için kullanılan teknikler

Öğretim Yöntemi	Katılımcı	f	%
Nota öğretimi	K2, K3, K4, K5, K6, K7	6	75
Anlatım	K5	1	12,5
Gösterip yaptırma	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7	7	87,5
Kulaktan eğitim	K1, K2, K3, K4, K5, K7, K8	7	87,5
Soru-cevap	K1, K5	2	25

Tablo 4.4. incelendiğinde katılımcıların %12,5’inin anlatım tekniğini, %87,5’inin gösterip yaptırma tekniğini, %87,5’inin kulaktan eğitim tekniğini, %25’inin soru-cevap tekniğini, %75’inin de nota öğretim tekniğini kullandıkları tespit edilmiştir.

Katılımcı görüşleri incelendiğinde, kanun eğitiminde başlangıç düzey öğrenciler için birden fazla öğretim yönteminin bir arada kullanıldığı tespit edilmiştir. En sık tercih edilen yöntemler arasında gösterip yaptırma ve kulaktan eğitim öne çıkarken, nota öğretimi de yaygın şekilde uygulanmaktadır. Özellikle öğrenci yaşı, ilgi düzeyi ve hedeflerine bağlı olarak yöntemlerde esneklik sağlandığı görülmektedir.

Katılımcılar, küçük yaş gruplarında nota öğretiminin daha verimli olduğunu, ileri yaş gruplarında ise kulaktan öğrenme ve gösterip yaptırma tekniklerinin daha etkili sonuçlar verdiğini belirtmiştir. Ayrıca bazı öğretmenler (K1, K5), soru-cevap yöntemiyle öğrencinin bilgiyi ne kadar özümlediğini ölçmeye çalışmaktadır. Tüm bu bulgular, başlangıç düzeyinde öğrenci odaklı ve esnek öğretim yöntemlerinin tercih edildiğini göstermektedir.

4.2.2. Altıncı Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru; “Kanun eğitiminde orta düzey öğrenciler için hangi yöntemleri uyguluyorsunuz? (Nota öğretimi, Anlatım, Gösterip yaptırma, Kulaktan eğitim, Soru-cevap vb.)?” olmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 4.5. de verilmiştir.

Tablo 4.5. Kanun eğitiminde orta düzey öğrenciler için kullanılan teknikler

Öğretim Yöntemi	Katılımcı	f	%
Nota öğretimi	K2, K3	2	25
Anlatım	K2, K3, K4, K6	4	50
Gösterip yaptırma	K3, K4, K5, K6, K7	5	62,5
Kulaktan eğitim	K1, K3, K4, K5, K7, K8	6	75
Soru-cevap	K3	1	12,5

Tablo 4.5. incelendiğinde katılımcıların %25’inin nota öğretim tekniğini kullandığı, %50’nin anlatım tekniğini kullandığı, %62,5’inin gösterip yaptırma tekniği kullandığı, %75’inin kulaktan eğitim yöntemini kullandığı ve %12,5’inin soru-cevap tekniği uyguladığı tespit edilmiştir.

Katılımcıların görüşlerine göre, kanun eğitiminde orta düzey öğrenciler için öğretim yöntemleri çeşitlilik göstermektedir. Ancak genel eğilim, bu seviyedeki öğrencilere daha uygulamalı ve pratiğe dayalı yöntemlerle yaklaşılması yönündedir. En sık kullanılan teknikler arasında kulaktan eğitim ve gösterip yaptırma öne çıkarken, anlatım yöntemi de önemli bir yer tutmaktadır. Buna karşılık, nota öğretimi bu düzeyde daha az tercih edilmekte, bazı katılımcılar bu aşamada nota öğretiminin artık gerekli olmadığını ifade etmektedir.

Katılımcılar, bu seviyede süsleme teknikleri, mandal değişimleri ve karmaşık etütlerin çalışıldığını; bu tür içeriklerde gösterip yaptırma ve kulaktan eğitim yöntemlerinin daha işlevsel olduğunu belirtmektedir. Ayrıca soru-cevap yöntemi sınırlı da olsa (K3) öğrencinin katılımını artırmak için tercih edilmektedir. Genel olarak bulgular, orta düzey kanun

eğitiminde nota okuma becerisinin yerini icra odaklı, dinlemeye ve gözleme dayalı öğrenme süreçlerine bıraktığını göstermektedir.

4.2.3. Yedinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru; “Kanun eğitiminde kullandığınız makam ve form sırası nasıldır? Bu sırayı nasıl belirliyorsunuz?” olmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 4.6.’da verilmiştir.

Tablo 4.6. Kanun eğitiminde kullanılan makam ve form sırası

Katılımcı	Makam Sırası	Form Sırası
K1	Rast, Uşşak, Hüseyini, Muhayyer, Neva, Segah	Halay, ilahi, türkü, medhal
K2	Rast, Uşşak	İlahi, sirto, longa, peşrev, saz semaisi
K3	Rast, Buselik, Segâh, Uşşak, Hüseyini	Sirto, longa, peşrev, saz semaisi, türkü, şarkı formu
K4	Yok	Şarkı, türkü, peşrev, sirto, longa
K5	Yok	Yok
K6	Yok	Yok
K7	Rast, Uşşak, Hüseyini, Hicaz, Nihavend	Yok
K8	Yok	Yok

Tablo 4.6. incelendiğinde katılımcıların yarısının belirli bir makam ve form sırası kullanmadığı, makam ve form sıralamalarının genellikle öğrencinin seviyesine ve ihtiyaçlarına göre şekillendiği görülmüştür.

Katılımcı görüşleri incelendiğinde K1, K2 ve K3 gibi katılımcılar, başlangıçta daha temel makamlar (Rast, Uşşak, Hüseyini) tercih ederken, zamanla daha karmaşık makamlar (Muhayyer, Neva, Segah) ve formlar (ilahi, türkü, sirto) kullanılmaktadır. Ancak K4 ve K5 gibi katılımcılar, eserin zorluk seviyesine ve öğrencinin gelişimine bağlı olarak daha esnek bir yaklaşım benimsemektedir; belirli bir makam sırası olmadan, öğrenciye uygun parçalara yönelirler. K7 ve K8 ise daha çok öğrencinin ilgisine ve enstrümanın teknik özelliklerine göre seçim yapmaktadır. K8, özellikle sazın fiziksel yapısına uygun makam ve formlarla başlamak gerektiğini vurgulamaktadır. Bu durumda, genelde şarkı, türkü, ilahi gibi formlar daha fazla tercih edilmektedir.

4.2.4. Sekizinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru; “Kanun eğitiminde kullandığınız metotlar hakkında bilgi veriniz.” olmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 4.7.’de verilmiştir.

Tablo 4.7. Kanun eğitiminde kullanılan metotlar

Metotlar	Katılımcı	f	%
Özdemir Hafizoğlu’nun Kanun Metodu	K1	1	12,5
Tahir Aydoğdu’nun Metodu	K2, K3	2	25
Halil Karaduman’ın Kanun Metodu	K2, K4, K6 K7, K8	5	62,5
Deniz Gökteş’in Metodu	K3	1	12,5
Göksel Baktagir’in Etütler Kitabı	K4	1	12,5
Gültekin Aydoğdu’nun Kanun Metodu	K7	1	12,5
Metot kullanmayanlar	K5	1	12,5

Tablo 4.7. incelendiğinde Kanun eğitiminde kullanılan metotların, katılımcıların eğitim tarzına ve öğrencilerin ihtiyaçlarına göre değişiklik gösterdiği görülmektedir.

K1 yalnızca Özdemir Hafizoğlu’nun Kanun Metodunu kullanırken, K2, K3 daha geniş bir yelpazede, Tahir Aydoğdu ve Halil Karaduman’ın metotlarını tercih etmektedir. K4, genellikle belirli bir metot izlememekle birlikte, Halil Karaduman ve Göksel Baktagir’in eserlerini teknik gelişim için kullanmaktadır. K5 ise metot yetersizliğinden dolayı metot kullanmamakta, ancak kendi yazdığı egzersizler ve üniversiteden aldığı etütlerle ders işlemektedir. K6, K7, ve K8 gibi katılımcılar ise Halil Karaduman’ın metotlarına ağırlık vermekte, ayrıca Göksel Baktagir ve Gültekin Aydoğdu’nun metotlarından da yararlanmaktadır. Genel olarak, katılımcıların çoğu metotları kendi deneyimlerine göre harmanlayarak kullanmaktadır fakat kanun için yazılmış metot sayısının sınırlı olması, özgün yöntemlerin geliştirilmesine olanak sağlamaktadır.

4.2.5. Dokuzuncu Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru; “Kanun eğitiminde etüt ve egzersizin gerekliliği hakkında görüşleriniz nelerdir? Kullandığınız metotlarda etüt ve egzersiz içerikleri var mıdır? ” olmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 4.8. ve 4.9. da verilmiştir.

Tablo 4.8. Etüt ve egzersizin gerekliliği

Görüşler	Katılımcı	f	%
Etüt ve egzersiz gereklidir	K1, K2, K3, K5, K6, K7, K8	7	87,5
Etüt ve egzersiz gerekli değildir	K4	1	12,5

Tablo 4.9. Metotlarda etüt ve egzersiz içeriği

Görüşler	Katılımcı	f	%
Metotlarda etüt ve egzersiz var	K1, K2, K3, K6, K7, K8	6	75
Metotlarda etüt ve egzersiz yok	K4, K5	2	25

Tablo 4.8. incelendiğinde katılımcıların %87,5’i etüt ve egzersizin gerekli olduğunu, %12,5 ise etüt ve egzersizin gerekli olmadığını belirtmiştir. Ayrıca katılımcıların %75’i kullandıkları metotlarda etüt ve egzersiz içerikleri bulunduğunu belirtirken, %25’i ise metotlarında etüt ve egzersiz içerikleri bulunmadığını belirtmiştir.

Katılımcı görüşleri incelendiğinde kanun eğitiminde etüt ve egzersizlerin olduğu önemli olduğu tespit edilmiştir. Farklı olarak K4 özengen eğitimde bunların yerini eser çalışmasının alabileceğini ifade etmiştir. Ayrıca, K1, K2, K3, K6, K7, K8 metotlarında etüt ve egzersiz içeriklerinin yer aldığı, ancak K4 ve K5 metotlarında bulunmadığı görülmüştür. Genel olarak, etüt ve egzersizlerin kanun eğitiminde önemli olduğu görülmüştür.

4.2.6. Onuncu Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru; “Kanun eğitiminde kullanmış olduğunuz repertuarı nasıl temin ediyorsunuz? (İnternet, kendi düzenlemelerim, arşivim, diğer öğretmenlerle iletişim vb.)” olmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 4.10. da verilmiştir.

Tablo 4.10. Repertuar temin yöntemleri

Yöntem	Katılımcı	f	%
İnternet	K1, K3, K4, K5, K6, K7, K8	7	87,5
Kendi düzenlemelerim	K1, K3, K4, K5, K7	5	62,5
Arşiv	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8	7	87,5
Trt repertuarı	K2	1	12,5
Diğer öğretmenlerle iletişim	K2, K5	2	25

Tablo 4.10. incelendiğinde katılımcıların %87,5'inin İnternet, %62,5'inin kendi düzenlemeleri, %8,5'inin arşiv, %12,5'inin Trt repertuarı ve %25'inin de diğer öğretmenlerle iletişim kurarak repertuar temin ettiği tespit edilmiştir.

4.2.7. On Birinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru; “Kanun eğitiminde öğrencilerinizle akort konusunda problem yaşıyor musunuz? Yaşıyorsanız bu durumla ilgili ne gibi çözümler geliştiriyorsunuz?” olmuştur.

Tablo 4.11. Kanun Eğitiminde Akort Sürecine Yönelik Eğitimci Görüşlerinin Tematik Dağılımı

Tema	Açıklama	Katılımcı Görüşlerine Dayalı Bulgular
Başlangıç Seviyesindeki Öğrencilerde Akort Problemleri	Yeni başlayan öğrenciler akort cihazı kullanma ve telleri doğru kaynaştırma konusunda zorluk yaşamaktadır.	Çoğu katılımcı, bu tür teknik eksikliklerin öğrencilerin akort yapmasını zorlaştırdığını belirtmiştir.
Eğitmen Müdahalesi ve Rehberlik	Eğitmenler, akort işlemini doğrudan üstlenmekte veya öğretim sürecine dahil etmektedir.	Ders başlarında akort işlemini bizzat yapan ya da öğrencilere öğretmek için zaman ayıran eğitimci bulunmaktadır.
Öğrencilerin Gelişim Süreci	Akort yapma becerisi, öğrenciler tarafından zamanla kazanılmaktadır.	İleri düzeydeki öğrencilerin bu beceriyi edindikleri ifade edilmiştir.
Akort Problemi Yaşanmayan Durumlar (İstisnai Görüş)	Tüm öğrencilerde akort sorunu yaşanmayabilir.	Bir katılımcı (K6), öğrencileriyle bu konuda herhangi bir sorun yaşamadığını belirtmiştir.

Katılımcı görüşleri incelendiğinde kanun eğitiminde, katılımcıların büyük çoğunluğunun akort konusunda problem yaşadığı tespit edilmiştir. Yeni başlayan öğrencilerin akort cihazını kullanma ve telleri birbirine kaynaştırma konusunda zorluklar yaşadığı belirtilmiştir. Çoğu eğitimci, derslerin başında akort işlemini bizzat gerçekleştirmekte veya akort yapmayı öğretmek amacıyla ek bir zaman dilimi ayırmaktadır. İleri düzeydeki öğrencilerin ise zamanla akort yapma becerisini kazandığı belirtilmiştir. Ancak, bir katılımcı (K6) akort sorunu ile karşılaşmadığını belirtmiştir. Genel olarak, öğretmenlerin öğrencilere akort yapma becerisini kazandırmaya çalıştıkları tespit edilmiştir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi; “Kanun eğitimi verilen kurumun fiziki şartları ve sosyal olanakları nelerdir?” şeklindedir. Bu doğrultuda, problem cümlesinin çözümüne yönelik olarak uzmanlarla gerçekleştirilen 15 soruluk görüşmenin 12. ve 13. soruları,

araştırmanın üçüncü alt problemine yöneliktir. Aşağıda, bu iki soruya verilen yanıtlar incelenmiştir.

4.3.1. On İkinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru; “Kanun eğitimi verdiğiniz kurumun fiziki şartları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” olmuştur.

Tablo 4.12. Kanun Eğitimi Verilen Kurumların Fiziki Şartlarına İlişkin Eğitimci Görüşlerinin Tematik Dağılımı

Tema	Açıklama	Katılımcı Görüşlerine Dayalı Bulgular
Olumlu Fiziki Şartlar	Dersliklerin genişliği, yeterli materyal bulunması ve ses yalıtımının uygunluğu eğitimci tarafından olumlu değerlendirilmiştir.	Katılımcıların çoğu, kurumlarında fiziki koşulların genel olarak yeterli olduğunu belirtmiştir.
Yetersiz Fiziki Şartlar (İstisnai Görüş)	Küçük derslikler ve yetersiz ses yalıtımı nedeniyle fiziki koşullardan memnun olunmayan durumlar mevcuttur.	Bir katılımcı (K5), küçük odalar ve ses yalıtımı sorunları nedeniyle eğitimin verimliliğinin etkilendiğini ifade etmiştir.
Materyal ve Teknolojik Eksiklikler	Bazı katılımcılar, derslerde kullanılan materyal ve teknolojik altyapı açısından geliştirmeye ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır.	Özellikle akıllı tahta, nota yazılımı gibi dijital materyallerin eksikliğine dikkat çekilmiştir.

Katılımcı görüşleri incelendiğinde çoğu katılımcı, çalıştıkları kurumun fiziki şartlarından memnun olduğunu belirtmiştir. Özellikle ders odalarının uygun büyüklükte olması, gerekli materyallerin mevcut olması ve ses yalıtımının iyi olması gibi faktörler olumlu değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, yalnızca bir katılımcı (K5) kurumunun fiziki şartlarının yetersiz olduğunu, özellikle küçük odalar ve zayıf ses yalıtımı nedeniyle zorluklar yaşadığını ifade etmiştir. Ayrıca, bazı katılımcılar materyal eksiklikleri ve teknolojik gereksinimler konusunda da iyileştirme yapılması gerektiğini dile getirmiştir.

4.3.2. On Üçüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru; “Kanun eğitimi verdiğiniz kurumda öğrenciler için icralarını sergileyebilecekleri sanatsal faaliyetler yapılıyor mu? Bu faaliyetlerin çalgı eğitimine katkısı hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” olmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 4.11.’de verilmiştir.

Tablo 4.13. Sanatsal faaliyetlere katılım durumu

Sanatsal Faaliyet Durumu	Katılımcı	f	%
Evet	K2, K4, K6, K7	4	50
Hayır	K1, K3, K5, K8	4	50

Tablo 4.11. incelendiğinde katılımcıların %50'sinin çalıştıkları kurumda sanatsal faaliyetlerin yapıldığı, %50'sinin de çalıştıkları kurumda sanatsal faaliyetler yapılmadığı tespit edilmiştir.

Katılımcı görüşleri incelendiğinde K2, K4, K6, K7 çalıştıkları kurumlarda öğrencilerin icralarını sergileyebilecekleri sanatsal etkinliklerin düzenlendiğini ve bu etkinliklerin öğrenci motivasyonu, özgüveni ve sahne tecrübesi açısından olumlu katkılar sağladığını ifade etmiştir. Bu faaliyetlerin özellikle özengen eğitimde öğrenciyi derse bağlayan, hedef oluşturan ve süreci daha anlamlı kılan bir yönü olduğu vurgulanmıştır. K1, K3, K5, K8 ise kurumlarında bu tür etkinliklerin yapılmadığını, bunun nedeninin fiziki koşullar, öğrenci sayısı veya kurum politikası olduğunu belirtmişlerdir. Genel olarak, sanatsal faaliyetlerin kanun eğitiminde öğrencinin gelişimini destekleyici önemli bir unsur olduğu belirtilmiştir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi; “Kanun eğitiminde sosyal medya gibi iletişim araçlarıyla usta icracıların takip edilmesinin öğrenme sürecine katkısı nelerdir?” şeklindedir. Bu doğrultuda, problem cümlesinin çözümüne yönelik olarak uzmanlarla gerçekleştirilen 15 soruluk görüşmenin 14. ve 15. soruları, araştırmanın dördüncü alt problemine yöneliktir. Aşağıda, bu iki soruya verilen yanıtlar incelenmiştir.

4.4.1. On Dördüncü Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru; “Kanun eğitiminde icralarından faydalandığınız ve tavsiye ettiğiniz kanun sanatçıları kimlerdir? Neden bu kanun icracılarını tavsiye ediyorsunuz?” olmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 4.12.'de verilmiştir.

Tablo 4.14. Tavsiye Edilen Kanun Sanatçıları

Tavsiye Edilen Kanun Sanatçıları	Katılımcılar	f	%
Göksel Baktagir	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8	8	100
Ahmet Meter	K2, K4, K5, K6, K7, K8	6	75
Aytaç Doğan	K1, K3, K4, K5, K7	5	62,5
Halil Karaduman	K4, K5, K7, K8	4	50
Samet Çelikel	K1, K2, K6, K8	4	50
Onur Cicin	K1, K2, K8	3	37,5
Turgut Özüfler	K1, K2, K6	3	37,5
Erol Deran	K2, K5, K7	3	37,5
Vecihe Daryal	K2, K4	2	25

Tablo 4.12. incelendiğinde katılımcıların tavsiye ettiği kanun sanatçılarından %100'nün Göksel Baktagir, %75'inin Ahmet Meter, %62,5'inin Aytaç Doğan, %50'nin Samet Çelikel, %50'nin Halil Karaduman, %37,5'inin Erol Deran, %37,5'inin Onur Cicin, %37,5'inin Turgut Özüfler ve %25'inin Vecihe Daryal'ı tavsiye ettikleri tespit edilmiştir.

Katılımcı görüşleri incelendiğinde katılımcıların tamamının Göksel Baktagir'i; büyük çoğunluğunun ise Ahmet Meter, Aytaç Doğan, Halil Karaduman ve Samet Çelikel gibi icracıları tavsiye ettiği görülmüştür. Bu sanatçıların farklı tekniklerdeki ustalıkları (örneğin tremolo, çektirme, dilli mızrap vb.) ve kanun icrasına getirdikleri yenilikler öne çıkarılmıştır. Katılımcılar, öğrenci seviyesine ve müzik tarzına göre farklı icracıları önerdiklerini belirtmiş; hem klasik hem modern icra stillerini temsil eden sanatçılardan faydalanmanın eğitimde önemli katkılar sağladığını vurgulamışlardır.

4.4.2. On Beşinci Görüşme Sorusuna İlişkin Bulgular

Görüşme formunda katılımcılara yöneltilen soru; “Kanun eğitimi sürecinde sosyal medya aracılığıyla icra paylaşımı ve takibi gibi durumlardan faydalaniyor musunuz? Sosyal medyanın kanun eğitimine etkisi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?” olmuştur. Katılımcıların verdiği cevaplar Tablo 4.13.'de verilmiştir.

Tablo 4.15. Sosyal Medyanın Kanun Eğitimine Etkileri

Katılımcı	Sosyal Medya Kullanımı	Olumlu Etkileri	Olumsuz Etkileri
K1	Aktif	Öğrenciyi motive eder, sahne etkisi yaratır	Yok
K2	Aktif	Uluslararası etkileşim, icra sunumu	Yanlış tekniklerin yayılması
K3	Aktif	Kişisel üslup gelişimi, yararlı kaynak	Yok
K4	Aktif	Pozitif etki, güncel teknikler	Yok
K5	Aktif	Geniş kitleye ulaşım, motivasyon	Yok
K6	Kısıtlı	Yönlendirme ve analiz becerisi kazandırır	Yok
K7	Aktif	Çok faydalı, destekleyici	Yok
K8	Aktif	Güdüleme, bilgiye kolay erişim	Yok

Tabloya bakıldığında, 8 katılımcıdan 7'si sosyal medyayı aktif olarak kullandığını belirtmiştir. Bu da sosyal medyanın kanun eğitimi sürecinde oldukça yaygın bir araç hâline

geldiğini göstermektedir. Sadece bir katılımcı (K6) sosyal medyayı kısıtlı kullanmaktadır, ancak zaman zaman yönlendirme amacıyla bu mecraya başvurduğunu ifade etmiştir.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma kapsamında elde edilen bulgulara dayalı tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

Bu çalışmada özengen müzik eğitimi veren kurumlarda kanun eğitim sürecine ilişkin görüşler incelenmiştir. Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, kanun eğitimine başlamak için gerekli beceriler ve teknik bilgiye yönelik katılımcıların farklı bakış açılarına sahip oldukları görülmektedir. Katılımcılar genel olarak yaş faktörünün kanun eğitimine başlanması için yeterli bir faktör olmadığını, ancak bazı fizyolojik durumların eğitim sürecinde zorluklara yol açabileceğini belirtmektedir. Bununla birlikte, bazı katılımcılar yaşın tek başına bir engel oluşturmadığını, öğrencinin isteği ve motivasyonunun da önemli bir faktör olduğunu ifade etmektedir. Müzikal açıdan yatkınlık konusunda katılımcılar arasında farklı görüşler bulunmaktadır. Bazı katılımcılar müzikal yatkınlığın kanun eğitiminde kritik bir faktör olduğunu vurgularken, bazıları ise tek başına anlamı olmadığını ifade etmektedir. Hazırbulunuşluk ise katılımcılar tarafından en çok önem verilen faktörlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Öğrencinin ilgi, istek ve tutumları, öğrenme sürecinin gelişimi en temel unsurlar arasında yer almaktadır. Özellikle herhangi bir müzik eğitimi almış olmak, nota bilgisine sahip olmak ve temel ritim duygusuna sahip olmak, süreci kolaylaştırmaktadır. Katılımcılardan bazılarının, öğrencilerin fiziksel özelliklerini gözlemleyerek ve basit ritim kalıpları ile hazırbulunuşluğunu değerlendirdikleri görülmektedir. Bu bulguları destekler şekilde Güdek & Çoşkuner (2016) çalışmalarında; piyano öğretmenlerinin çalışılacak eserleri seçerken ağırlıklı olarak öğrenci seviyelerini baz aldıklarını, öğrencilerin kaç yaşında oldukları ve bu yaş seviyesinin gerektirdiği hazırbulunuşluk düzeyinin eğitim uygulamalarında önemli belirleyiciler olduğunu tespit etmiştir. Bu durum, farklı çalgılarda da öğretim süreçlerinin benzer pedagojik ilkelere dayandığını, özellikle başlangıç düzeyinde öğrencinin bireysel özelliklerinin süreci doğrudan etkilediğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla, kanun eğitiminde hazırbulunuşluk, yalnızca teknik bir ön koşul değil, eğitimin tasarımı ve yöntem seçiminde belirleyici bir faktör olarak öne çıkmaktadır.

Katılımcıların verdikleri yanıtlara göre, kanun eğitimine başlamadan önce temel müzik bilgileriyle ilgili yapılan çalışmalar farklılık göstermektedir. Bazı katılımcılar temel müzik bilgilerini eş zamanlı olarak öğretmeyi tercih ederken, bazıları ise temel müzik bilgilerini (nota yerleri, vuruş değerleri, tartım kalıpları vb.) başlangıçta öğretip, daha sonra bu bilgileri eserler üzerinden pekiştirmeyi tercih etmektedir. Bir grup katılımcı daha pratik bir yaklaşım benimseyerek, öğrencilerin hızlıca parça öğrenmelerine odaklanmakta ve teorik bilgileri ikinci planda tutmaktadır. Bir diğer grup ise, öğrencilere nota bilgisi ve solfej çalışmalarıyla başlangıç yaparak metotlarına uygun bir şekilde ilerlemektedir. Genel olarak, katılımcıların yaklaşımları öğrencilerin yaşına, deneyim seviyesine ve eğitim anlayışlarına bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bazıları teorik bilgileri erken aşamalarda vermeye odaklanırken, diğerleri daha pratik bir yöntem benimsemektedir. Algı (2017) Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Bağlama Öğretim Yöntemleri (Konya İli Örneği) isimli çalışmasında, özengen kurumlarda bağlama dersi veren tüm öğretmenlerin nota okuma ve temel müzik eğitimi verdiğini tespit etmiştir. Ayrıca çalgı eğitimi öncesi ve sürecinde temel müzik bilgisi verilmesinin, eserlerin notadan çalınmasına önemli katkı sağlayacağı görüşünü desteklemektedir. Dolayısıyla, farklı çalgılarda benzer şekilde temel müzik bilgisinin öğretilme biçimi, öğrenci profiline ve öğretmenin pedagojik tercihlerine göre değişmekle birlikte, bu bilginin çalgı eğitiminin verimliliğine katkısı konusunda genel bir görüş birliği bulunduğu söylenebilir. Kanun eğitimi bağlamında da bu durum farklılıklar gösterse de, temel müzik bilgilerinin öğrenme sürecinde önemli bir rol üstlendiği görülmektedir.

Kanun eğitimi veren katılımcıların organolojik bilgilere yaklaşımı farklılık göstermektedir. Bazı katılımcılar, kanunun tarihçesi, yapısı ve sınıflandırmasının enstrümanı tanımak açısından önemli olduğunu düşünerek ders başında veya süreç içinde bu bilgileri aktarmaktadır. Özellikle özengen eğitimde öğrencilerin bu bilgileri öğrenmeye istekli olduğu vurgulanmaktadır. Diğer katılımcılar ise öğrencilerin esas amacının zaman kaybetmeden çalmayı öğrenmek olduğunu ve teorik bilgilerin onlar için zaman kaybı olabileceğini savunmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle öğrencilerin bu bilgilere kolayca ulaşabileceği de belirtilmektedir. Bazıları ise öğrencinin ilgisine göre bilgi vermekte, merak edenlere detaylı anlatırken ilgisi olmayanlara zorunlu tutmamaktadır. Kanunun tarihçesiyle ilgili kesin bilgiler olmaması da bazı eğitimcileri bu konudan uzaklaştırmaktadır. Sonuç olarak, organolojik bilgi aktarımı, öğretimin yaklaşımına ve öğrencinin ilgisine bağlı olarak değişmektedir. Katılımcıların görüşlerine göre özengen kurumda kanun dersi alan öğrencilerin çalgılarına olan istek ve ilginin yüksek olduğu, öğrencilerin dersten önce bu bilgilere kendi istekleriyle

erişip geldikleri tespit edilmiştir. Bu çalışmanın aksine Ömeroğlu (2024) Özengen Piyano Eğitimindeki Uygulama ve Sorunların Öğretmen ve Öğrencilerin Görüşleri Ekseninde İncelenmesi adlı çalışmasında, mesleki eğitim alan öğrencilerin enstrümanları hakkında daha istekli ve sorgulayıcı olduklarını, özengen ders alan öğrencilerin ise hobi amaçlı yapıldığı için isteksiz ve disiplinsiz oldukları sonucuna varmıştır. Bu farklılığın, çalgı türüne, öğrenci profiline ve eğitmenin yaklaşımına bağlı olarak değiştiği düşünülmektedir.

Kanun eğitimi veren katılımcılar, kanun eğitiminde duruş-tutuş tekniklerinin temel ve zorunlu olduğunu vurgulamaktadır. Yanlış tekniklerin ileride düzeltilmesinin zor olduğu ve uzun süreli sağlık sorunlarına yol açabileceği belirtilmektedir. Duruş ve tutuşun enstrümanlarından çıkan sesin kalitesine doğrudan etkisi olduğu ifade edilmektedir. Yanlış pozisyonlarda sesin zayıf veya cılız olabileceği, doğru pozisyonların ise daha sağlam ve dolgun bir ses çıkartacağı belirtilmektedir. Bazı katılımcılar, öğrencilerin bilinçlerini artırmak için yanlış ve doğru arasındaki farklılıkları karşılaştırmalı olarak göstermektedir. Geleneksel yöntemlerin yanı sıra esnek yöntemler de benimsenmekte ve bu tekniklerin çeşitliliğinin gelmesi için tekrarın önemi vurgulanmaktadır. Bu çalışmayı destekler nitelikte Kalıver (2018) Öğretim Elemanları Görüşleri Doğrultusunda Türk Müziği Çalgı Öğretim Yöntemlerinin Belirlenmesi ve Çalgı Öğretiminde Kullanılan Metotların İncelenmesi isimli çalışmasında, başlangıç düzeyi çalgı öğretiminde öncelik verilen durumlardan birinin duruş-tutuş bilgisi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalgı türü farklılık gösterse de, enstrüman eğitiminin temelinde vücut mekaniğine dayalı bu tekniklerin eğitmenler tarafından ortak bir hassasiyetle ele alındığı anlaşılmaktadır.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, kanun eğitiminde başlangıç düzeyi için kullanılan teknikler katılımcıların görüşlerine göre çeşitlilik göstermektedir. Katılımcıların görüşlerine göre, öğrencilerin yaşı ve öğrenme amacı, tercih edilen öğretim tekniklerini belirlemede önemli bir rol oynamaktadır. Küçük yaş gruplarında nota öğretimi daha yaygınken, yetişkinlerde kulaktan eğitim ve gösterip yaptırma yöntemleri daha fazla tercih edilebilmektedir. Bazı katılımcılar ise hibrit bir yaklaşım benimseyerek farklı teknikleri bir arada kullanmaktadır. Sonuç olarak kanun eğitiminde tek bir yöntemin yeterli olmadığı, farklı tekniklerin öğrenciye göre uyarlanarak kullanılması gerektiği anlaşılmaktadır. Özellikle gösterip yaptırma ve kulaktan eğitim tekniklerinin kalıcı öğrenmenin odak noktası olduğu vurgulanmıştır.

Kanun eğitiminde orta düzey için kullanılan teknikler incelendiğinde, kulaktan eğitimin özellikle öne çıktığı görülmektedir. Bazı katılımcılar, öğrencilerin ilgisini canlı tutmak ve hızlı ilerleme kaydetmelerini sağlamak amacıyla bu yöntemi daha sık kullandıklarını ifade etmektedir. Nota öğretiminin ise genellikle başlangıç seviyesinde verilerek orta düzeyde daha az tercih edildiği belirtilmektedir. Anlatım ve gösterip yaptırma teknikleri de öğrencinin seviyesine ve öğrenme şekline bağlı olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra, süsleme tekniklerinin öğretiminde gösterip yaptırma yönteminin önem kazandığı vurgulanmaktadır. Genel olarak katılımcılar, öğrencinin gelişimine ve ihtiyacına göre esnek bir yaklaşım benimseyerek farklı öğretim yöntemlerini bir arada kullanmaktadır. Bu çalışmayı destekler nitelikte Baran & Yazıcı (2024), Özenen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Bağlama Öğretimine Yönelik Öğretmen Görüşleri isimli çalışmasında, çalışma grubunda bulunan öğretmenlerin büyük bir kısmının bağlama öğretimi sürecinde gösterip yaptırma yöntemi kullandıklarını tespit etmiştir. Aynı zamanda eğitim sürecinde notanın yanında dinlemeye dayalı kulaktan eğitimin de önemli bir rolü olduğunu vurgulamıştır. Çalgı türleri farklılık gösterse de, öğrenci merkezli yaklaşım ve esnek öğretim tekniklerinin çalgı eğitiminin ortak paydası olduğu ve bu durumun kanun eğitiminde de benzer şekilde yansıma bulduğu anlaşılmaktadır.

Kanun eğitiminde kullanılan makam ve form sırası incelendiğinde, katılımcıların yarısının belirli bir makam ve form sırası takip etmediği görülmektedir. Makam sırası belirleyen katılımcılar genellikle Rast, Uşşak, Hüseyini gibi temel makamlardan başlayarak, öğrencinin seviyesine ve çalım rahatlığına göre daha karmaşık makamlara yönelmektedir. Özellikle mandal değişikliklerinin az olduğu makamlara öncelik verildiği ifade edilmiştir. Form sıralaması açısından ise birçok katılımcı, başlangıçta daha kısa ve kolay eserler içeren türkü, ilahi, şarkı gibi formları tercih etmekte, daha ileri seviyede peşrev, saz semaisi, sirto ve longa gibi daha teknik eserlerle devam etmektedir. Kısacası katılımcılar, öğrencinin ilgi ve motivasyonunu ön planda tutarak belirli bir sıralama yerine öğrencinin isteklerine göre esnek bir yöntem uyguladıklarını belirtmiştir. Çelebi (2021) Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Kanun Eğitimi Dersinin İçerik ve Yönteminin Öğretim Elemanı Görüşleri Alınarak İncelenmesi İsimli Çalışmasında, öğretim elemanlarının dört yıllık lisans dönemi boyunca kullandıkları makamların genellikle bir sıra takip ettiğini ve öncelikle basit makamlardan başladığını tespit etmiştir. Form sırası olarak saz semaisi, peşrev, longa ve saz eserleri formlarını kullandıklarını tespit etmiştir. Bu durumda özenen müzik eğitimi veren kurumların belirli kurallara katı bir şekilde bağlı kalmaktan ziyade öğrencinin ilgi ve

becerilerine göre esnek bir yaklaşım benimsediği anlaşılmaktadır. Bu bulgular doğrultusunda, çalgı farklılıkları ne olursa olsun, özengen ve mesleki müzik eğitiminde öğrencilerin seviyeleri, hazırbulunuşlukları ve bireysel özellikleri dikkate alınarak makam ve form sıralamasının belirlendiği görülmektedir.

Kanun eğitiminde kullanılan metotlar incelendiğinde, katılımcıların büyük çoğunluğunun Halil Karaduman'ın Kanun Metodunu tercih ettiği görülmektedir. Bunun yanı sıra Tahir Aydoğdu, Gültekin Aydoğdu, Deniz Gökteş, Göksel Baktagir ve Özdemir Hafızoğlu gibi isimlerin metotları da bazı katılımcılar tarafından kullanılmaktadır. Ancak birçok katılımcı, mevcut metotların yetersiz olduğunu, özellikle seviye bazlı metotların eksikliğini hissedildiğini belirtmiştir. Bu nedenle bazıları, kendi hazırladıkları etüt ve egzersizleri kullanmaktadır. Ayrıca öğrencinin seviyesine göre analiz yaparak, belirli metotlardan bağımsız olarak uygun repertuar seçen katılımcılar da bulunmaktadır. Genel olarak, kanun eğitimi için yeterli metot olmadığı düşüncesi yaygın olup, katılımcılar mevcut kaynaklardan faydalanırken kendi geliştirdikleri yöntemleri de uygulamaktadır. Avcı (2019) Türkiye'deki Güzel Sanatlar Liseleri Çalgı Eğitimi Kanun Dersi Öğretim Programının Uygulanışına Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri İsimli Araştırmasında, öğretmenlerin en çok kullandığı kanun metodunun Halil Karaduman ve Gültekin-Tahir Aydoğdu metotları olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca Türk Müziğinde şimdiye kadar usta çırak yönteminin kullanılmış olmasından dolayı çalgı eğitimi ve öğretiminde metodolojinin gelişemediğini, kanun çalgısı için yazılmış az sayıda metot bulunduğunu ve bu metotların araştırılıp geliştirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu bulgular doğrultusunda, çalgı farklılıkları ne olursa olsun, özengen ve mesleki müzik eğitiminde çalgı öğretiminde yöntem ve metot çeşitliliğinin önemli olduğu ve mevcut kaynakların yetersiz kaldığı durumlarda eğitimcilerin kendi geliştirdikleri materyallerle süreci destekledikleri görülmektedir.

Kanun eğitiminde etüt ve egzersizin gerekliliği ile ilgili katılımcıların görüşleri incelendiğinde, çoğunluğun kanun eğitiminde etüt ve egzersizi vazgeçilmez bir unsur olarak gördüğü anlaşılmaktadır. Katılımcılar, bu çalışmaların enstrüman hakimiyetini artırma, teknik becerileri geliştirme, hız ve ton kalitesini iyileştirme açısından büyük önem taşıdığını vurgulamaktadır. Bazı katılımcılar, etüt ve egzersizlerin özellikle başlangıç seviyesinde gerekli olduğunu belirtirken, bazıları bu çalışmaların sürekli ve disiplinli bir şekilde devam etmesi gerektiğini savunmaktadır. Genel olarak, katılımcılar kanun çalgısında teknik gelişimi destekleyen metotları tercih etmekte ve öğrencilerinin seviyesine uygun olarak etüt ve

egzersizleri derslerine entegre etmektedir. Bu çalışmayı destekler nitelikte Kalıver (2018) Öğretim Elemanları Görüşleri Doğrultusunda Türk Müziği Çalgı Öğretim Yöntemlerinin Belirlenmesi ve Çalgı Öğretiminde Kullanılan Metotların İncelenmesi isimli çalışmasında, katılımcıların büyük oranda çeşitli düzey ve enstrümanlarda etüt ve egzersiz kullandıkları sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgular doğrultusunda, çalgı eğitiminde etüt ve egzersiz çalışmalarının enstrüman hakimiyeti, teknik gelişim ve kalıcı öğrenme açısından eğitimciler tarafından önemli bir yöntem olarak benimsendiği görülmektedir.

Kanun eğitiminde kullanılan repertuarın temin edilme yöntemleri katılımcıların görüşlerine göre çeşitlilik göstermektedir. Bazı katılımcılar, internette yeterli egzersiz içeriği bulunmadığını belirterek, özellikle etüt ve egzersizleri kendilerinin düzenlediğini ifade etmektedir. Bununla birlikte, eserlerin notalarına ulaşmada internetin önemli bir kaynak olduğu görülmektedir. Katılımcılardan bazıları, öğrencilik yıllarında oluşturdukları arşivlerinden ve hocalarından aldıkları repertuarlardan yararlanarak derslerine katkı sağlarken, bazıları da beğendikleri ancak notası olmayan eserleri kendileri yazarak repertuarlarını genişletmektedir. Kurum içindeki diğer öğretmenlerle yapılan eser ve kaynak alışverişinin de repertuar oluşturmada önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir. Bunun yanı sıra, bazı katılımcılar derslerinde öğrencilerin getirdiği parçaları da çaldıklarını ifade etmektedir. Genel olarak, kanun eğitiminde repertuar oluştururken internet, kişisel arşivler, kendi düzenlemeleri ve meslektaşlarla yapılan paylaşımın en çok başvurulan kaynaklar olduğu görülmektedir.

Kanun eğitimi sürecinde akort konusunda problem yaşanıp yaşanmadığı incelendiğinde, katılımcıların en çok zorlandığı alanlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Özellikle müziğe yeni başlayanlar, telleri doğru şekilde kaynaştırmada güçlük çekerken, eğitimciler bu süreci kolaylaştırmak için her dersin başında akort kontrolü yapmaktadır. Başlangıç aşamasında öğrencilerin yanlış müdahale ederek tel koparma, burgu kırma gibi zararlar vermemesi için çoğu eğitimci akort işlemini kendisi üstlenmektedir. Ancak zamanla öğrencileri sürece dahil ederek akort yapmayı öğretmeyi hedeflemektedirler. Akort cihazları ve telefon uygulamaları süreci kolaylaştırırsa da üç telin birbirine kaynaştırılması manuel olarak yapılması gereken hassas bir işlemdir. Bu nedenle eğitimciler, öğrencilerine önce akort yapımını izlettirerek süreci anlamalarını sağlamakta, daha sonra uygulamalı olarak öğretmektedir. Kanunun misina tellerinin stabil olması ve enstrümanın sabit sıcaklıkta muhafaza edilmesi akort kaybını azaltırken, öğrenciler ilerleyen seviyelerde bu beceriyi

kazanarak akortlarını kendileri yapabilir hale gelmektedir. Bu çalışmayı destekler nitelikte Savaş (2016) Mesleki Müzik Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarlarındaki Kanun Eğitimin İçerik ve Yöntem Bakımından İncelenmesi isimli çalışmasında, öğretim elemanlarının başlangıç düzeyi kanun eğitiminde karşılaştıkları problemlerden birinin akort problemi olduğunu tespit etmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, çalgı farklılıkları ne olursa olsun, öğrencilerin akort becerisinin geliştirilmesi sürecinde eğitmenlerin rehberliğinin önemli olduğu ve bu konunun çalgı eğitiminde ortak bir problem alanı olarak öne çıktığı görülmektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, katılımcıların büyük çoğunluğunun kanun eğitimi verdikleri kurumun fiziki şartlarından memnun oldukları tespit edilmiştir. Çoğu katılımcı, birebir veya toplu dersler için yeterli alanın bulunduğunu, gerekli materyallere erişim sağlandığını ve ortamın dersler için uygun olduğunu belirtmiştir. Özellikle geniş odalar, iyi bir yalıtım ve teknolojik donanımın dersleri daha verimli hale getirdiği ifade edilmektedir. Bireysel derslerde kullanılan alanların yeterli olduğu, toplu dersler için ise geniş oturma düzenine sahip odaların bulunduğu aktarılmaktadır. Akıllı tahta gibi teknolojik imkanların olması, derslerde notaların yansıtılmasını ve solfej çalışmalarını kolaylaştırmaktadır. Ayrıca, bazı katılımcılar, ritim aletleri gibi ek materyallerin derslere katkı sağlayacağını düşünmektedir. Bununla birlikte, bir katılımcı, çalıştığı kurumun fiziki şartlarından memnun olmadığını belirtmiştir. Odaların küçük olması ve ses yalıtımının yetersizliği, derslerde sorun yaşanmasına neden olmaktadır. Kanunun büyük bir çalgı olması sebebiyle geniş bir alan gerektirdiği, ancak mevcut şartların bu ihtiyacı karşılamadığı dile getirilmektedir. Ayrıca, nota sehpası ve ayaklık dışında materyal eksikliklerinin olduğu ve teknolojik donanımın yetersiz kaldığı ifade edilmektedir. Genel olarak, fiziki şartların büyük ölçüde yeterli olduğu, ancak bazı kurumlarda iyileştirmeye ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Bu çalışmanın aksine Baylan (2021) İstanbul'daki MEB'e Bağlı Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelemesi isimli çalışmasında, özengen müzik eğitimi veren kurumların fiziki donanım ve ortam yetersizliğinden kaynaklı sıkıntılar yaşadığını tespit etmiştir. Baylan (2021)'in çalışmasının İstanbul ilinde, bu çalışmanın ise Konya'da gerçekleştirilmiş olması nedeniyle veriler arasındaki farklılıkların ortaya çıkmış olabileceği düşünülmektedir.

Kanun eğitimi verilen kurumlarda sanatsal faaliyetler konusunda farklı yaklaşımlar görülmektedir. Bazı kurumlar, organizasyon zorlukları ve öğrenci sayısının fazlalığı gibi

nedenlerle bu tür etkinlikler düzenlemezen, bazıları öğrencilere sahne deneyimi kazandıran konserler ve performanslar organize etmektedir. Sanatsal etkinliklerin düzenlenmediğini belirten katılımcılar, genellikle kurumun eğitim odaklı yapısını ve böyle organizasyonların zorluklarını gerekçe göstermektedir. Buna karşın, etkinlik düzenleyen kurumlar, bu faaliyetlerin özellikle özengen eğitim alan öğrenciler için önemli olduğunu vurgulamaktadır. Sahne deneyimi, öğrencilere özgüven kazandırırken, motivasyonlarını artırarak eğitim sürecini daha verimli hale getirmektedir. Bazı kurumlar, yılsonu performansları veya tasavvuf meşki gibi etkinliklerle öğrencilerine müziklerini sergileme fırsatı sunmaktadır. Sonuç olarak, sanatsal faaliyetler bazı kurumlar için önemli bir eğitim aracı olarak görülürken, bazıları ise bu tür etkinlikleri gerekli görmemektedir. Sarı (2021)Adana İli Seyhan ve Çukurova İlçelerinde Verilen Özengen Müzik Eğitime İlişkin Görüşler isimli çalışmasında, kursların etkinlik durumları incelemiş ve bu kursların yıl içerisinde en az bir tane etkinlik yaptıklarını tespit etmiştir. Bu çalışmadaki katılımcı görüşlerini destekler nitelikte Sarı, öğrencilerin yıl boyunca gerçekleştirdikleri etkinlikleri yeterli düzeyde sunamamalarının, öğretmen, öğrenci ve velilerin memnuniyet duygusunu yeterince desteklemediği sonucuna varmıştır.

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin bulgular incelendiğinde, kanun eğitiminde öğrencilerin seviyesine ve icra tarzına bağlı olarak farklı sanatçılar tavsiye edilmektedir. Temel teknikleri öğrenen öğrenciler için süsleme ve icra teknikleri açısından Aytaç Doğan, Göksel Baktagir, Ahmet Meter, Samet Çelikel ve Onur Cicin gibi isimler öne çıkmaktadır. Bazı katılımcılar, geçmişten günümüze kanun icrasını anlamak için klasik ve modern icracıları bir arada dinlemeyi önermektedir. Bu doğrultuda Kanuni Hacı Arif Bey, Vecihe Daryal, Erol Deran, Halil Karaduman, Ahmet Meter ve Göksel Baktagir gibi ustalar tavsiye edilmektedir. Modern icralarıyla öne çıkan Ahmet Baran ve Turgut Özüfler de önerilen isimler arasındadır. Katılımcılar, öğrencilerin sadece popüler isimlere değil, başarılı icralarıyla öne çıkan farklı sanatçılara da kulak vermesi gerektiğini vurgulamaktadır. Kimi klasik icrayı ön planda tutarken, kimileri ise kanunun farklı müzik türlerindeki kullanımına dikkat çekmektedir.

Katılımcılar, sosyal medyanın kanun eğitimi sürecinde önemli bir araç olduğunu belirtmektedir. Öğrencilerin çalıştıkları parçaları sosyal medyada paylaşmaları, onları motive etmekte ve daha fazla çaba sarf etmelerini sağlamaktadır. Bazı katılımcılar, öğrencilerine beğendikleri icracıların videolarını izlemelerini tavsiye ederek, onların çalım tekniklerini öğrenmelerini sağlamaktadır. Sosyal medya, sadece ders sırasında değil, aynı zamanda

öğrencilerin icralarını daha geniş bir kitleye sunmalarına imkan tanımaktadır, bu da konserle eşdeğer bir deneyim olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra, sosyal medyada paylaşılan icraların, bazen yanlış tekniklerin yayılmasına yol açabileceği de vurgulanmaktadır. Ancak, usta icracıların takip edilmesi ve doğru tekniklerin öğrenilmesi konusunda sosyal medya büyük bir fayda sağlamaktadır. Sosyal medya aynı zamanda eğitimcilerin farklı icracılarla etkileşimde bulunmasına, çalım tekniklerini analiz etmelerine ve bunları derslerine entegre etmelerine yardımcı olmaktadır.

5.2. Sonuç

Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda kanun eğitim sürecine ilişkin görüşlerin incelendiği çalışma sonucunda,

Kanun eğitiminde yaşın tek başına belirleyici bir faktör olmayıp, öğrencinin motivasyonu, müzikal yatkınlığı ve hazırbulunuşluğunun süreci etkileyen en önemli unsur olduğu,

Kanun eğitimine başlamadan önce temel müzik bilgisi öğretimi konusunda katılımcıların farklı yaklaşımlar benimsediği ve bu yaklaşımların öğrencinin yaşına, deneyimine ve eğitim anlayışına göre değişiklik gösterdiği,

Kanun eğitiminde organolojik bilgi aktarımının eğitimcinin yaklaşımına ve öğrencinin ilgisine bağlı olarak değiştiği ve birçok öğrencinin bu bilgilere kendi isteğiyle eriştiği,

Kanun eğitiminde duruş ve tutuş tekniklerinin temel ve zorunlu olduğu,

Kanun eğitiminde tek bir yöntemin yeterli olmadığı, öğrencinin seviyesine ve ihtiyacına göre kulaktan eğitim, gösterip yaptırma ve nota öğretimi gibi farklı tekniklerin esnek bir şekilde uyarlanarak kullanılması gerektiği,

Kanun eğitiminde makam ve form sıralamasının genellikle öğrencinin seviyesine, çalım rahatlığına ve motivasyonuna göre esnek bir şekilde belirlendiği,

Kanun eğitiminde yaygın olarak Halil Karaduman'ın metodu tercih edilse de, seviye bazlı metot eksikliği nedeniyle birçok eğitimcinin kendi etüt ve egzersizlerini geliştirdiği,

Kanun eğitiminde etüt ve egzersizlerin enstrüman hakimiyetini ve teknik becerileri geliştirmek açısından vazgeçilmez olduğu ve seviyeye uygun şekilde derslere entegre edildiği,

Kanun eğitiminde repertuar oluşturulurken çoğunlukla internet ve arşivden yararlanıldığı,

Kanun eğitimi sürecinde, öğrencilerin akort yapmada zorlandığı ve başlangıç aşamasında öğretmenlerin bu süreci kontrol ederek yanlış müdahaleleri önlemeye çalıştığı,

Kanun eğitimi veren kurumların fiziki şartları genellikle yeterli olsa da, bazı kurumlarda iyileştirmeye ihtiyaç duyulduğu ve sanatsal faaliyetler konusunda kurumlar arasında farklı yaklaşımlar sergilendiği,

Kanun eğitiminde, öğrencilerin seviyelerine ve icra tarzlarına göre farklı sanatçılar tavsiye edildiği, sosyal medyanın ise hem motivasyon kaynağı hem de doğru tekniklerin öğrenilmesi ve icra deneyimlerinin geniş kitlelere sunulması açısından önemli bir araç olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında görüşme formunu yanıtlayan eğitimcilerin demografik özelliklerine ilişkin veriler incelendiğinde, çalışmaya toplam sekiz eğitimcinin katıldığı belirlenmiştir. Katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde, birinin kadın, yedisinin ise erkek olduğu görülmektedir. Bu durum, çalışmaya katılan eğitimciler arasında erkeklerin sayıca daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcıların yaş dağılımına bakıldığında, üç eğitimcinin 26-35 yaş aralığında, dört eğitimcinin 36-45 yaş aralığında ve bir eğitimcinin 46-55 yaş aralığında yer aldığı belirlenmiştir. Katılımcılar arasında 25 yaş ve altı birey bulunmamaktadır. En yoğun yaş grubunu 36-45 yaş aralığındaki eğitimcilerin olduğu ortaya konulmuştur. Mesleki deneyim açısından değerlendirildiğinde, bir katılımcının beş yıl ve altında, üç katılımcının altı ila on yıl arasında, dört katılımcının ise on bir ila yirmi yıl arasında mesleki deneyime sahip olduğu anlaşılmaktadır. Yirmi bir yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip herhangi bir katılımcı bulunmamaktadır. Eğitim durumlarına göre incelendiğinde ise üç katılımcının lisans, iki katılımcının yüksek lisans ve üç katılımcının doktora programından mezun olduğu belirlenmiştir. Buna göre, lisans ve doktora düzeyinde mezun olan katılımcı sayılarının eşit olduğu görülmektedir.

5.3. Öneriler

Önerileri Kanun eğitiminde, yaş faktörünün yanı sıra öğrencinin motivasyonunu ve müzikal yetkinlik düzeyini değerlendiren daha kapsamlı bir ön değerlendirme süreci oluşturulması,

Başlangıç ve ileri seviyedeki kanun öğrencileri için yeterli metot ve etütlerin geliştirilmesi,

Öğrencilerin enstrümana olan ilgisini artırabilmek için kanun hakkında organolojik bilgilere daha fazla yer verilmesi,

Öğrencinin seviyesine göre makam ve form sıralamalarının esnek bir şekilde belirlenmesi önemli olsa da, bu sıralamaların daha sistematik hale getirilmesi,

Akort konusunda yaşanan problemlerin önüne geçmek için, akort becerisinin erken dönemde sistematik olarak öğretilmesi ve bu konuda eğitim materyalleri geliştirilmesi,

Kurumlarda öğrencilerin icra becerilerini sergileyebilecekleri sanatsal etkinliklerin artırılması ve sosyal medya araçlarının eğitim ve motivasyon amaçlı kullanımının desteklenmesi,

Öğrencilere farklı seviyelere uygun çeşitli tür ve formlarda repertuar sunularak müzikal gelişimlerinin desteklenmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Aksoy, Y. (2015). *Özengen keman eğitiminde video destekli öğretimin keman performansına etkisi* [Doktora Tezi]. Necmettin Erbakan University.
- Algı, S. (2017a). Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda bağlama öğretim yöntemleri (Konya ili örneği). *Fine Arts*, 12(2), 64–82.
- Algı, S. (2017b). Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Bağlama Öğretim Yöntemleri (Konya İli Örneği). *Fine Arts*, 12(2), 64–82. <https://doi.org/10.12739/NWSA.2017.12.2.D0190>
- Altunuşık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Avcı, D. (2019). *Türkiye'deki güzel sanatlar liseleri çalgı eğitimi kanun dersi öğretim programının uygulanışına yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri* [Yüksek Lisans Tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.598299>
- Baran, S., & Yazıcı, T. (2024). Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Bağlama Öğretimine Yönelik Öğretmen Görüşleri (Mersin İli Örneği). *Eurasian Art & Humanities Journal*, 01–39. <https://doi.org/10.17740/EAS.ART.2024-V19-01>
- Baylan, B. (2021). *İstanbul'daki MEB'e bağlı özengen müzik eğitimi veren kurumların çok yönlü incelemesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Beeby, C. (1966). The quality of education. *Developing Countries*.
- Bilirdönmez, K., & Karabulut, N. (2016). Sanat Eğitimi Süreç ve Kuramları. *EKEV Akademi Dergisi*, 65, 343–356. <https://dergipark.org.tr/en/pub/sosekev/issue/72038/1157191>
- Budgen, C., & Gamroth, L. (2008). An overview of practice education models. *Nurse Education Today*, 28(3), 273–283. <https://doi.org/10.1016/J.NEDT.2007.05.005>

- Buyurgan, S., & Buyurgan, U. (2001). *Sanat eğitimi ve öğretimi (İlköğretim I.Kademe Resim-İş ve Sınıf Öğretmenleri El Kitabı)*. Dersal Yayıncılık.
- Çağlar, E. (2011). *Özengen keman eğitimi alan öğrencilerin temel hedeflere erişme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Bir müzik kursu örneği)* [Doktora Tezi]. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çelebi, M. (2021). *Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dallarında kanun eğitimi dersinin içerik ve yönteminin öğretim elemanı görüşleri alınarak incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Creswell, J. W., & Cheryl N. Poth. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage publications.
- Demirel, Ö. (1999). *Öğretme Sanatı*. Pegem A.
- Dittinger, E., Barbaroux, M., D'Imperio, M., Jäncke, L., Elmer, S., & Besson, M. (2016). Professional Music Training and Novel Word Learning: From Faster Semantic Encoding to Longer-lasting Word Representations. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 28(10), 1584–1602.
- Efland, A. R. (1990). Change in the conceptions of art teaching. *Australian Art Education*, 14(3), 11–21.
- Ertürk, S. (1975). *Eğitimde Program Geliştirme (Yelkentepe)*.
- Evren, N. (2007). *Türkiye'de Konservatuarlar ve Eğitim Fakültelerindeki Çalgı Eğitiminde Kas ve İskelet Sistemi Rahatsızlıklarının Performansa Etkileri* [Yüksek Lisans Tezi]. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gidiş, V., & Özbek, H. (2018). Comparative Analysis Of Methods Concerning the Qanun and Some Stringed Instruments. *The Journal of Acedemic Social Science*, 6(83), 216–226.
- Güdek, B., & Çoşkun, Ö. (2016). Yaygın Müzik Eğitimi Kurumlarındaki Piyano Eğitiminin Niteliği Eğitimci ve Öğrenci Profilleri. *The Journal of Academic Social Science*, 25(25), 59–78. <https://doi.org/10.16992/ASOS.1128>

- Hancıoğlu, G. (2010). *Ankara'daki özengen (amatör) müzik eğitimi veren kurumların eğitim anlayışları ve yönetim biçimleri üzerine genel bir inceleme*. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İmik, Ü., & Dönmez, Y. E. (2017a). Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Türk Müziği İlgisi: Malatya Örneği. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 3(2), 114–128. <https://doi.org/10.22252/IJCA.373484>
- İmik, Ü., & Dönmez, Y. E. (2017b). Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda Türk müziği ilgisi: Malatya örneği. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 3(2), 114–128. <https://doi.org/10.22252/IJCA.373484>
- Kahyaoğlu, Y. (2011). *Kanun sazı öğretiminde klasik türk müziği saz eseri formlarının fonksiyonlarının incelenmesi*.
- Kaliver, O. (2018). *Öğretim elemanları görüşleri doğrultusunda Türk müziği çalgı öğretim yöntemlerinin belirlenmesi ve çalgı öğretiminde kullanılan metotların incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Kamiloğlu, R. (2007). *Ahmed Oglu Sükrullah Ve "Edvâr-I Mûsikî" Adlı Eseri* [Doktora Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karababa, B. (1993). *Türkiye'de çocuk resimleri yarışmaları ve yarışmaların çocuğun sanat gelişimine ve eğitimine etkileri*.
- Karaduman, H. (2007). Kanun metodu. *Alfa*.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayınevi.
- Kratus, J. (2007). Music education at the tipping point. *Music Educators Journal*, 94(2), 42–48.
- McPherson, G. E., & Welch, G. F. (2018). *Music and Music Education in People's Lives: An Oxford Handbook of Music Education*. Oxford University Press.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education. Revised and Expanded from "Case Study Research in Education."* Jossey-Bass Publishers.

- Muhibbuthabry, M., Jailani, J., Siregar, P. A., & Hutasoit, E. F. (2023). Qanun, religious education, religiosity and sexual activity among Muslim youth. *HTS Teologiese Studies/Theological Studies*, 79(1), 8020.
- Oğuz, T. G., Kaleli, Y. S., & Mustul, Ö. (2021). Özengen Keman Eğitimi Sürecine Yönelik Öğretmen Görüşleri (Konya İli Örneği)*. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(3), 2127–2151. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/67470/892686>
- Ömeroğlu, S. (2024). *Özengen Piyano Eğitimindeki Uygulama ve Sorunların Öğretmen ve Öğrencilerin Görüşleri Ekseninde İncelenmesi (Doğu Karadeniz Örneği)* [Yüksek Lisans Tezi]. Trabzon Üniversitesi.
- Özdek, A. (2006). *Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda klasik gitar eğitimi* [Yüksek Lisans Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Parasız, G. (2001). *Türkiye’de, eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümlerinde öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre ana çalgı keman eğitiminde karşılaşılan sorunların incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Pitss, S. E., & Robinson, K. (2016). Dropping in and dropping out: experiences of sustaining and ceasing amateur participation in classical music. *British Journal of Music Education*, 33(3), 327–346.
- Psacharopoulos, G. (1988). EDUCATION AND DEVELOPMENT: A Review. *The World Bank Research Observer*, 3(1), 99–116.
- Sak, Ö. S. (1997). *İlköğretim okullarında müzik eğitimi ve çocuk şarkıları üzerine bir araştırma* [Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Sarı, A. (2021). *Adana İli Seyhan ve Çukurova İlçelerinde verilen özengen müzik eğitimine ilişkin görüşler* [Yüksek Lisans Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Savaş, K. (2016). Mesleki Müzik Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarlarındaki Kanun Eğitiminin İçerik Ve Yöntem Bakımından İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 81–102. <https://doi.org/10.5578/amrj.66455>

- Sawa, G. D. (2022). *A Brief History of the Qanun. In A Treatise on Qanun Musical Ornaments*. Brill.
- Say, A. (2010). *Müzik ansiklopedisi: H-Ö*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Tokatlı, B., & Mustul, Ö. (2021). Özengen Müzik Eğitimi Kurumlarında Keman Derslerini Yürüten Öğretmenlerin Karşılaştığı Problemler. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(43), 6595–6634. <https://doi.org/10.26466/OPUS.910883>
- Turan, H. S. (2020). *Türk Müziği Literatürü İle Oda Müziği Eğitimi ve Müzik Eğitimi Lisansüstü Programlarındaki Ders Kazanımlarına Yansımaları* [Doktora Tezi]. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi: temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye’de Cumhuriyetin ilk altmış yılındaki durum*. Müzik ansiklopedisi yayınları.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi*. Müzik ansiklopedisi yayınları.
- Yiğit, N., & Özdek, A. (2010). Özengen Müzik Eğitiminde Klasik Gitar Eğitimi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(28), 313–329. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/erusosbilder/issue/23762/253263>
- Yıldız, N. (1986). *Müzik öğretmeni yetiştiren yükseköğretim kurumlarında anaçalgı keman eğitiminin programlar yönünden incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.

EKLER

EK-1 Görüşme Formunda Yer Alan Demografik Bilgiler

1. Yaşınız:
2. Cinsiyetiniz:
3. Mezun olduğunuz üniversite/ program (Lisans, Yüksek Lisans vs.):
4. Kaç yıldır kanun öğretmenliği yapıyorsunuz?

EK-2 Araştırma Problemlerine İlişkin Sorular

1. Kanun eğitime başlamak için bir öğrencide ne gibi özellikler aranmalı? Kanun eğitiminde müzikal yetkinlik, hazırbulunuşluk, yaş vb. etkilerin önemi ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
2. Kanun eğitime başlamadan önce temel müzik bilgileri ile ilgili çalışmalar yapıyor mu? Bunlar nelerdir?
3. Kanun eğitiminde kanun çalgısının organolojik durumu (çalgının yapımı, tarihçesi, icra teknikleri ve sınıflandırılması) hakkında bilgi veriyor musunuz? Bu bilgileri vermenin önemi nedir?
4. Kanun eğitiminde duruş-tutuş tekniklerine yer veriyor musunuz? Bu tekniklerin kullanımının gerekliliği hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
5. Kanun eğitiminde başlangıç düzey öğrenciler için hangi yöntemleri uyguluyorsunuz? (Nota öğretimi, Anlatım, Gösterip yaptırma, Kulaktan eğitim, Soru-cevap vb.)
6. Kanun eğitiminde orta düzey öğrenciler için hangi yöntemleri uyguluyorsunuz? (Nota öğretimi, Anlatım, Gösterip yaptırma, Kulaktan eğitim, Soru-cevap vb.)
7. Kanun eğitiminde kullandığınız makam ve form sırası nasıldır? Bu sırayı nasıl belirliyorsunuz?
8. Kanun eğitiminde kullandığınız metotlar hakkında bilgi veriniz.
9. Kanun eğitiminde etüt ve egzersizin gerekliliği hakkında görüşleriniz nelerdir? Kullandığınız metotlarda etüt ve egzersiz içerikleri var mıdır?
10. Kanun eğitiminde kullanmış olduğunuz repertuarı nasıl temin ediyorsunuz? (İnternet, kendi düzenlemelerim, arşivim, diğer öğretmenlerle iletişim vb.)
11. Kanun eğitiminde icralarından faydalandığınız ve tavsiye ettiğiniz kanun sanatçıları kimlerdir? Neden bu kanun icracılarını tavsiye ediyorsunuz?

12. Kanun eğitiminde öğrencilerinizle akort konusunda problem yaşıyor musunuz? Yaşıyorsanız bu durumla ilgili ne gibi çözümler geliştiriyorsunuz?
13. Kanun eğitimi verdiğiniz kurumun fiziki şartları hakkındaki görüşleriniz nelerdir? (Şu an aktif olarak bir kurumda ders vermiyorsanız daha önce çalıştığınız bir kurumla ilgili bilgi verebilirsiniz.)
14. Kanun eğitimi verdiğiniz kurumda öğrenciler için icralarını sergileyebilecekleri sanatsal faaliyetler yapılıyor mu? Bu faaliyetlerin çalgı eğitimine katkısı hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
15. Kanun eğitimi sürecinde sosyal medya aracılığıyla icra paylaşımı ve takibi gibi durumlardan faydalaniyor musunuz? Sosyal medyanın kanun eğitimine etkisi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

EK-3 Araştırma Sorularına İlişkin Katılımcıların Verdiği Cevaplar

1. “Kanun eğitimine başlamak için bir öğrencide ne gibi özellikler aranmalı? Kanun eğitiminde müzikal yatkınlık, hazırbulunuşluk, yaş vb. etkilerin önemi ile ilgili görüşleriniz nelerdir?”

K1: Öncelikle diğer estrümanlarda fiziki özellikler etkili olabiliyor. Örneğin yan flütte dudak yapısı kemanda parmak uzunluğu gibi. Fakat kanunda fiziki özelliklerle ilgili bir şarta gerek yok aslında. Müziğe hevesli insanlarla bir ön şart olmadan derslere başlıyoruz. Sadece ilkokul çağından önceki çocuklarla biraz zor olabiliyor. Daha çok enstrümanı onlara sevdirmek ve basit melodiler üretmek gibi hususlar üzerinde duruyorum. Aslında yaş ile ilgili en büyük sorun kanunun boyutu. Çocuklar için kanun büyük bir enstrüman olmasından dolayı çocuğun onu taşıması ve hakim olması da zor oluyor. Boyut olarak küçük kanun bulmak zor. Mesela kemanda çeyrek keman gibi keman boyutları var. Kanunda zenne kanun adı verdiğimiz bir kanun boyutu da var. Fakat bunu yapan fazla kanun üreticisi yok. Özel olarak üretiliyor ve yapımı uzun zaman alabiliyor.

K2: Başlangıçta müzikal yatkınlık ve hazırbulunuşlukla ilgili detaylı bir tarama yapamıyoruz. Dolayısıyla ilerleyen zamanlarda bazı problemlerle karşılaşabiliyoruz. Sadece basit bir ses tekrarı ve öğrencinin kanununun olup olmaması gibi hususlar üzerinde duruyoruz. Öğrencinin sebat etmesi hemen pes etmemesi gerekiyor. Bu durumla ilgili karşılaştığımız sorunlar oldu. Tabiki bunların yanında müzikal yatkınlık

hazırbulunuşluk önemli. Daha önce bir müzik eğitimi, nota bilgisi vs. varsa bunun pozitif etkisi var. Yaşın etkisi de çok büyük. Şu anda her yaş grubundan öğrencim var. Genç yaştaki öğrencilerimde algı daha açık oluyor, kemik ve kas yapısından dolayı vuruş ve tutuş gibi durumlarda daha rahat öğrenmeler gerçekleşebiliyor.

K3: Yaştan ziyade ben hazırbulunuşluk ve müzikal yatkınlığın eğitimde daha önemli olduğunu düşünüyorum. Örneğin beş yaşında bir çocuğun kanun çalma için erken bir yaşta olduğunu düşünebiliriz. Ama bazı çocukların kas yapıları kanun çalmak için uygun olabilir. Bu çocuklardaki en büyük problem hazırbulunuşluk oluyor. Çünkü kanun zor bir enstrüman ve çocuk ona adapte olmakta zorlanabilir.

K4: Kanun eğitimine başlamak için sağlam bir ritim duygusuna ve müzik yeteneğine sahip olmak gerekir. Çünkü kanun zahmetli bir çalgıdır. Yaştan ziyade yeteneğin önemli olduğunu düşünüyorum. Öğrenci kaç yaşında olursa olsun iyi bir müzik yeteneği, algısı varsa anlattığınız konuyu hızlı bir şekilde anlayabiliyor. Bu eğitimde bence dikkat edilmesi gereken yetenek, zeka, hazırbulunuşluk gibi olguların toplamıdır.

K5: Kanun eğitimine başlamadan önce öğrencide bence öğrencide aranacak en önemli özellik hazırbulunuşluktur. Yani öğrencinin ilgi, istek, tutum ve ön bilgileri önemlidir. Tabi çoğu eğitimci enstrüman öğrenmek için yaşın kritik olduğunu düşünür. Ama benim bakış açım farklı. Ben önce öğrenciye uygulama yaptırıp, yeterli olduğunu düşünürsem kanun eğitimi vermeye başlıyorum. Yani önce kucağına kanunu vererek sağ-sol koordinasyonuna bakıyorum. Çünkü kanunda ki eli aynı oranda kullanmanın önemli olduğunu düşünüyorum. Eğer uygun el becerisi varsa başlangıç yapıyoruz. Gidişata göre de durumu değerlendiriyorum.

K6: Öncelikle müzikal yatkınlıklarının ne derece olduğunu tespit edilmesi gerekmektedir. Daha sonrasında kas yapılarının nasıl olduğu gözlenmesi gerektiğini düşünmekteyim. Tabiki kanun eğitimi özelinde değil sadece diğer tüm branşlarda müzikal yatkınlık ve yaşın etkili olduğunu düşünüyorum. Hazırbulunuşluk da etkili tabi ki ama müzikal yatkınlık ve yaş kadar etkin olduğunu düşünmüyorum.

K7:Aradığım ilk özellik öğrencinin yaşı oluyor. Öncelikle bana 5-6 yaşındaki bir çocuk derse geldiğinde çocuğun kanunun nasıl bir enstrüman olduğunu kavraması gerektiğini düşünüyorum. Yani oyun çağındaki çocuk kanun gibi zor bir enstrümandan

istediğiniz şeyi yapmayacaktır. O yüzden biraz büyümesi gerekiyor. Aradığım özelliklerden bir diğeri de hazırbulunuşluk ve müzik yeteneği. Öğrenciye basit bir ritim ve ses verip kulak testine tabi tutuyorum. Bu testi yaparken dikkat ettiğim en büyük özellik öğrencinin Türk Müziği seslerini duyup duymadığı. Bu sesleri duyamıyorsa kanun çalması da zor olacaktır diye düşünüyorum.

K8: Öncelikle öğrenci gerçekten kanun eğitimi almayı istiyor mu bu çok önemli. Eğer öğrenci isteği dışında eğitim almak durumunda ise eğitim vermemeyi tercih ediyorum. Çünkü gerçekten istemediği takdirde bu işte başarılı olamaz. Ama azimli ve istekli bir durumdaysa fiziksel engeller haricinde hiçbir şey müzik eğitimini engelleyemez. Dolayısıyla yaşın asla bir önemi yok. Müzikal yatkınlık tabii ki de hem eğitmen hem öğrenci için pozitif bir durumdur ama olmaması bir engel değildir.

2. Kanun eğitimine başlamadan önce temel müzik bilgileri ile ilgili çalışmalar yapılıyor mu? Bunlar nelerdir?"

K1: Başlamadan önce yapmıyorum aslında. Kanun çalmayla birlikte eş zamanlı öğretiyorum. Başlangıçta kanun nasıl tutulur, nasıl oturulur, nasıl mızrap vurulur gibi hususları öğretiyorum. Biraz kulaktan etüt egzersiz yaptırıp daha sonra notanın yerleri ve vuruşlarını öğretiyorum. Çünkü öğrenci teorik bilgileri ve kanun çalmasını iki ayrı ders gibi görüyor. Teorik bilgiler onlar için sıkıcı olabiliyor çünkü bir an önce sonuca ulaşmak istiyorlar. Ben de bu yüzden ikisini aynı anda yaptırıyorum. Böyle daha verimli olduğunu düşünüyorum.

K2: Tabii çalışmaya başlamadan önce nota süreleri, nota yerleri, Türk müziğindeki perde isimleri gibi temel müzik bilgileri ile ilgili çalışmalar yapıyorum. Bunu bir derste birden vermiyorum. Örneğin ilk derste tanıştıktan sonra portre, sol anahtarı gibi temel hususlardan bahsediyorum. Aşağı yukarı ilk beş derste temel bilgileri vermeye çalışıyorum. Çünkü özengen eğitimde öğrencinin devamlılığını garantilemek mümkün olmuyor. Elimden geldiği kadar bu bilgileri hızlıca öğretmeye çalışıyorum. Daha ayrıntılı bilgileri de öğrenciyi sıkmayacak şekilde eser üzerinde göstermeye çalışıyorum.

K3: Ben öğrencilerimle genelde eş zamanlı gitmeyi tercih ediyorum. Yani aylarca nota eğitimi vermek yerine bir eser üzerinde bütün durumları öğretmeye çalışıyorum. Anlatmam gereken her şeyi içeren bir eser belirliyorum. Sonra ilk olarak o eserde

mızrap vurmaya, notaların sürelerini, icra tekniklerini göstererek ilerlemeyi tercih ediyorum.

K4: Özenen eğitimde bu konu hakkında ortak bir görüş bulunmuyor. Kimi eğitimciler önce temel müzik bilgileriyle başlarken kimi eğitimciler ise daha pratik olduğunu düşünerek icraya yönelik bir eğitim veriyorlar. Ben de icraya yönelik eğitim verenlerdenim. Şu anda ders verdiğim öğrencilerimin yaşları yirminin üstünde. O yüzden hızlıca parça öğrenmek istiyorlar. Bu bilgileri vererek onları sıkmak istemiyorum.

K5:Evet yapmaya çalışıyorum. Derse başladığımız esnada notalar, tartım kalıpları, mızrap yönleri gibi temel bilgileri öğretiyorum. Dersi iki aşamada işlemeyi tercih ediyorum. Dersin ilk yarısında öğrenci önceki hafta verdiğim ödevleri çalışıyor. Diğer yarısında ise tamamen teorik bilgiler anlatıyorum. Örneğin yeni geçeceğimiz eserin notasını bona veya solfej yaparak okuyoruz. Sonra tartım kalıplarını dizlerimize vurarak uyguluyoruz. En son da kanun üzerinde mızrap yönlerine bakıyoruz. Ben ezberden ziyade bu tür bir öğretimin daha anlamlı ve akılda kalıcı olduğunu düşünüyorum.

K6: Evet yapıyorum. Notaların yerleri, isimleri ve vuruş değerlerini öğretiyorum. Hem notaları tanıtıyor hem de kanunda duruş, mızrap vuruşu gibi temel pozisyonların öğretimini gerçekleştiriyorum.

K7:Yapıyorum. Öncelikle öğrencinin nota öğrenmesi gerekiyor. Çünkü metota göre ilerliyorum ve bu yüzden nota şart oluyor. O yüzden nota isimleri, yerleri ve vuruşlarını öğretiyorum. Aynı zamanda kanun öğrencilerimle Muammer Sun'un Solfej kitabından da çalışıyoruz. Evde çalışmalarını için verdiğim ödevlerde de mutlaka bona ve solfej yapmalarını istiyorum.

K8: Yapmıyorum. Elbette makamların dizi özellikleri veya seslerin kâğıt üzerinde gösterilmesi notanın öğretilmesi tabii ki iyi olabilir. Ama birinci önceliğimiz kesinlikle müzikal algıdır. Çalışmaların nota okuma nota talimi yapmaktan ziyade dinlenen eserin makamsal algıları ve ses frekanslarının algıları çok daha çok önemlidir.

3. “Kanun eğitiminde kanun çalgısının organolojik durumu (çalğının yapımı, tarihçesi, icra teknikleri ve sınıflandırılması) hakkında bilgi veriyor musunuz? Bu bilgileri vermenin önemi nedir?”

K1: Kısa da olsa organolojik durumdan bahsediyorum. Örnek olarak şu anda üç derili ve dört derili kanunlar yapılıyor. Onların ses yapıları hakkında bilgi veriyorum. Ama bu ders mesleki bir ders olmadığı için çok ilgilerini çekeceklerini düşünmüyorum. Yapımı ve tarihçesinden çok icra teknikleri üzerinde duruyorum. Tremolo tekniği, glissando tekniği gibi icra tekniklerinden bahsediyorum. Yine bu icraları ders esnasında göstermeye çalışıyorum. Zaten bu derse gelen öğrenciler genellikle bir kanun icracısından etkilenip geliyorlar. Haliyle kanunu tanıyıp, hakkında bilgi sahibi olarak başlıyorlar. Mesela son zamanlarda mızrapsız çalım tekniği öne çıkmış durumda. Öğrenci bu tekniği öğrenmek istediği için derse geliyor.

K2: Evet veriyorum. Temel müzik bilgilerini vermeden önce kanunu anlatıyorum. Kanun nasıl bir çalgıdır, ne zamandan beri hangi toplumlarda çalınmış gibi tarihsel bilgilerini veriyorum. Daha sonra kanunun yapısını inceliyoruz. Kanunun kısımlarını, eşliğini, göğsünü, hangi ağaçtan yapıldığını gibi bilgileri mutlaka vermeye çalışıyorum. Hangi enstrüman olursa olsun öğrencinin o enstrüman hakkında detaylı bilgiye sahip olması gerektiğini düşünüyorum. Zaten özengen müzik eğitiminde gönüllülük esas olduğu için öğrenci bu bilgilerin çoğuna hakim olmuş bir şekilde geliyor veya öğrenmeye istekli oluyor. Hatta çoğu zaman öğrenciler bana kanunun özellikleriyle ilgili sorularla geliyorlar. Özengen eğitimin en avantajlı tarafının da öğrenmeye istekli, hevesli öğrencilerle çalışıyor olmak olduğunu düşünüyorum.

K3: İlk derse gelmeden önce kanun çalgısını araştırıp gelmelerini istiyorum. Ama açıkçası bu duruma çok uzun zaman ayırmıyorum. Ders bitiminde sohbet havasında bu tür konuşmalar geçiyor. Çünkü öğrenci hemen eser çalmak istiyor, sonuca ulaşmak istiyor. Günümüzde teknoloji çok ilerlediği için öğrenci rahatlıkla bu bilgilere ulaşabilir. Dediğim gibi sadece ilk derste çok yüzeysel bir şekilde bu bilgileri anlatmaya çalışıyorum.

K4: Özengen eğitimde bu konuların çok gerekli olduğunu düşünmüyorum. Bize derse gelen öğrenciler bu çalgının sesini seviyorlar. Meraklısına anlatıyorum açıkçası.

Hatta özengen eğitimde öğrenciler bu bilgilere mesleki eğitim alan öğrencilerden daha hakimler. Çünkü çoğu zaman bu bilgileri araştırıp geliyorlar.

K5: Bu bilgileri detaylı olarak vermiyorum. Çünkü kanunun yapılış tarihi hakkında bile kesin bir kanıt yok. Zaten kanun albenisi olan bir enstrüman. Yani öğrenciler tarihi, yapısı ve sınıflandırılmasını öğrenmekten çok hemen kanunu çalmak istiyorlar. Elbette ilgisi olanlara, bu konuda soru soranlara bilgiler veriyorum.

K6: Evet. Kanun sazının organolojik yapısı hakkında bilgiler veriyorum. Öğrencinin icra etmek istediği sazın ne menşei olduğunu, nasıl üretildiğini bilmesi gerektiğini düşünüyorum. İcra edeceği sazı tanımak başlıca bir önem teşkil etmektedir.

K7:Açıkçası çok değinmiyorum. Özengen bir eğitim verdiğimiz için gönüllülük esas oluyor ve öğrenci kendi araştırıp geliyor. Daha çok icra teknikleri üzerinde duruyorum. Beğendiğim çeşitli kanunileri derste dinletip neyi nasıl kullandıklarını göstermeye çalışıyorum. Öğrenciye bunları dinletip kendine özgü bir çalım tekniği kazandırmayı amaçlıyorum.

K8: Daha önce yapmış olduğum araştırmalarda kanun ve santur sazının benzerliklerini incelemiştim. Bu inceleme sonucunda kanun ile alakalı organolojik bilgiler net olmayıp rivayetler üzerine kurulmuştu. Dolayısıyla eğitim verdiğim öğrencilere bazı rivayetlerden bahsedip üzerine çok durmam. İcra teknikleri olarak ise tabii ki farklı farklı ekollerden uygulamalar yaparım.

4. “Kanun eğitiminde duruş-tutuş tekniklerine yer veriyor musunuz? Bu tekniklerin kullanımının gerekliliği hakkındaki görüşleriniz nelerdir?”

K1: Başlangıçta zaten bu tekniklerin doğru öğrenilmesi çok önemli. Başta çantasından kanunu nasıl çıkaracağı, nasıl tutacağı, oturduğu zaman bacaklarını nasıl açacağını (bacakların sehpa görevi gördüğünü ve alt tablasının açık bırakılması gerektiğini), bileklerini-parmaklarını nasıl konumlandıracaklarını öğretmeye başlıyorum. Doğal duruş şekillerine ve anatomik yapılarına uygun olacak şekilde öğretmeye çalışıyorum.

K2: Duruş-tutuşu da yine ilk derste detaylı olarak anlatıyorum. Yanlış bir teknik oturduğu zaman onu ilerde düzeltmesi çok zor olabiliyor. Uzun vadede yanlış bir teknik öğrencinin boyun ağrısı, kamburluk gibi sağlığına da zarar verebilecek durumlara yol açabilir. Tabii bu teknik hemen oturamayabiliyor. O yüzden öğrenciye

tekniklerin oturması için zaman veriyorum. Ve öğrenciye artık daha yavaş ve mızrapları takmadan doğru teknikle oturması gerektiğini aşlamaya çalışıyorum.

K3: Kesinlikle yer veriyorum. Teknik bütün çalgılarda önemli. Kanunda bir yaylı çalgı kadar teknik yok. Yani bizde bir yay çekme, sesleri basarak yerlerini bulma gibi bir durumumuz yok. En önemli konu oturuş ve ellerin pozisyonu. Öğrencilerimde bu tekniği oturtmak için ilk derslerde önce yanlış pozisyonda oturarak kanunu çalışıyorum, daha sonra doğru pozisyonda oturarak çalışıyorum. Öğrencinin bu iki durum arasındaki farkı anlamasını sağlamaya çalışıyorum. Bacaklarımı kapatarak çaldığımda kanunun alt tablasını kapattığım için sesin çok dağılmadığını görmüş oluyorlar. Daha sonra dikkat edilecek husus dik durarak çalmak. Bu tekniğin yanlış oturtulması durumunda boyun fıtığı gibi sağlık problemleri ortaya çıkabilir. Hem estetik açıdan hem de kanundan güzel ses çıkartmak açısından duruş- tutuş tekniklerine uzun zaman ayrılmalı diye düşünüyorum.

K4: Özenen de olsa mesleki de olsa ben bütün öğrencilere doğru teknikte ilerlemeleri konusunda elimden gelen desteği göstermeye çalışıyorum. Çünkü kanuna yanlış teknikte başlanıldığında ilerlenemiyor. Enstrüman çalarken beden kurulumuna çok önem veririm. Her derste de bunları öğrenciye bıkmadan anlatırım. Duruş-tutuş tekniğini doğru şekilde uygulamak kanun çalabilmenin birinci kapısını açmaktır. Bu kapıyı açmadan diğer kapıları açamazsınız.

K5: Tabii. Duruş-tutuş çok önemli. Oturuş, ayağın açıklığı, bileğin yapısı, sırt duruşu, parmakların serbest olup olmaması, diğer parmakların işlevi gibi özellikleri anlatmak için zaman ayırıyorum. Çünkü öğrenci bunu doğru oturtursa hayat boyu unutmaz. Tabii doğru ses çıkarması açısından da çok önemli olduğunu düşünüyorum. Yani benim için kanun eğitiminde öğrenilmesi ve öğretilmesi gereken temel husus duruş-tutuştur.

K6: Tabii ki veriyorum. Başlangıç seviyesinde özellikle duruş pozisyonu özellikle mızrap vuruş pozisyonunun (Hangi eklem kullanılması gerektiği, başparmak pozisyonu, bilek pozisyonu vb.) öğretiminin son derece önemli olduğunu düşünüyorum.

K7: Evet yer veriyorum ve gerekli olduğunu düşünüyorum. Oturma pozisyonu, dirsek duruşu, vuruş açısı gibi hususlar üzerinde duruyorum. Tabii bize geçmişten beri

öğretilen kült bilgiler var. Örneğin bize mızraplı olan parmağımızın açılıp kapanması gerektiğini, ne kadar yukarı açıp kapatırsak sesin o kadar iyi duyulacağını öğrettiler. Ama günümüzde bunun tersini yapıp kanundan güzel ton alan icracılar var. O yüzden ben öğretirken iki şeklini de öğretmeye çalışıyorum. Yani duruş-tutuş tekniklerini öğretirken esnek davranıyorum.

K8: Evet yer veriyorum. Çünkü tutuş ve duruşta sazın kucağındaki pozisyonuyla birlikte çıkan ses renkleri farklı oluyor. Bazı pozisyonlarda daha doygun daha tok sesler elde ederken, bazı açılarda ya da tutuş pozisyonlarında seslerin zayıf cılız ya da doygun olmadığını çok kez deneyimledim.

5. “Kanun eğitiminde başlangıç düzey öğrenciler için hangi yöntemleri uyguluyorsunuz? (Nota öğretimi, Anlatım, Gösterip yaptırma, Kulaktan eğitim, Soru-cevap vb.)”

K1: Başlangıçta dizek üzerinde nota öğretimi yapmıyorum. Daha çok anlatım ve gösterip yaptırma tekniğini kullanıyorum. İlk derste kanun üzerinde hangi telin hangi nota olduğu ve mandalların önemi gibi durumları anlatım tekniğini kullanarak açıklıyorum. Bu bilgileri anlattıktan sonra öğrenciye “bu telin adı nedir?” şeklinde sorular yönelterek soru-cevap tekniğini kullanıyorum. Daha sonra kanun eğitiminin temeli olan mızrap vurma tekniğine geçiyorum. Kanunda temiz ses çıkartmak bence çok önemli. İşaret parmağının yönü, başparmağının ona nasıl destek vereceği ve diğer parmakların da çok sıkılmaması gerektiğini en doğru şekilde gösterip yaptırma tekniğini kullanarak gerçekleştirebiliyorum. Sağ ve sol el birlikte kaba çargah-tiz çargah arasında kısa etütler yaptırarak kulaktan eğitim tekniğini kullanıyorum.

K2: Başlangıç eğitimi daha çok öğrencinin kanunu ne için öğrendiğine bağlı olarak değişebiliyor. Örneğin öğrenci biraz ileri bir yaşta ve yoğun iş temposu varsa birkaç parça öğrenmenin yeterli olacağını söylüyor. Bu öğrenciye nota öğretiminden ziyade gösterip yaptırma ya da kulaktan eğitim tekniğini yoğun olarak kullanıyorum. Ama öğrenci bu işe başlayıp daha fazlasını öğrenmek istiyorsa gösterip yaptırma ve kulaktan eğitimin yanı sıra burada nota eğitimine de girmem gerekiyor. Ama özengen müzik eğitimine hiçbir zaman öğrenciye göstermeden veya dinletmeden eserin notasını tahtaya yansıtıp solfejini yaparak öğretmeyi doğru bulmuyorum. Mutlaka bu üç

tekniki harmanlayarak kullanmaya çalışıyorum. Öğrencilerimde de bu üç tekniğin birleşiminin daha hızlı öğrenmeler sağladığını görüyorum.

K3:Başlangıç eğitiminde kullandığım teknikler yaşa göre değişiyor. İleri yaş grupları uzun süre notaya bağlı kalamıyorlar. Zaten daha önce nota hakkında bir bilgisi yoksa öğretmek uzun zaman alabiliyor. O yüzden bu öğrencilerimle genelde gösterip yaptırma, kulaktan eğitim tekniklerini uyguluyorum. Ama benim için nota vazgeçilmezdir. Çünkü ezber tekrar edilmezse uzun vadede kalıcı olmayabilir. Küçük yaş gruplarında da nota öğretimini sıklıkla kullanıyorum.

K4: Ben nota öğretimini genellikle başlangıç seviyesindeki öğrenciler için kullanıyorum ama çok üzerinde durmuyorum. Özellikle küçük yaş grupları çok çabuk sıkılabiliyor. Hızlı öğrenmeler oluşturabilmek adına kulaktan eğitim ve gösterip yaptırma tekniğini uyguluyorum.

K5:Bu konu öğrenciye göre değişiyor. Başlangıç seviyesinde her yaştan öğrencim olduğu için bu tekniklerin hepsini kullanıyorum. Öğrencinin algısı ve yaşına uygun teknikleri de deneme yanılma yöntemiyle bulmaya çalışıyorum. Örneğin teorik bilgilerde anlatım yöntemi ve nota öğretimini kullanıyorum. Etüt çalarken gösterip yaptırma yöntemini kullanıyorum. Tanıdık bir eseri çalarken (örneğin nihavend longa) kulaktan eğitim yöntemini uyguluyorum. Soru-cevap tekniğini de ders esnasında verdiğimiz molalarda uygulayarak öğrencinin anlayıp anlamadığını tespit etmeye çalışıyorum. Bu yöntemi fazlasıyla uyguluyorum çünkü konu anlaşılmadıysa düzeltmeler yapıyorum. Bu da kalıcı öğrenmeler sağlıyor.

K6: Nota öğretimi ile derslere başlıyorum. Daha sonrasında Gösterip-yaptırma (teknik çalışmalarda) ve nota üzerinden eser ve etüt çalımı şeklinde ilerliyorum.

K7: Öğrenciye göre değişiyor. Ben genellikle nota öğretimin kullanmaya çalışıyorum ama farklı teknikleri de uyguladığım oluyor. Küçük yaştaki başlangıç seviyesi öğrencilerimle nota öğretimi daha rahat oluyor. Özellikle ilkokul çağındaki çocuklar okuma yazmayı hızlı şekilde öğrendiği gibi notayı da hızlı şekilde öğreniyorlar. Ama ileri yaştaki başlangıç seviyesi öğrencilerimle kulaktan eğitim veya gösterip yaptırma tekniğini uyguluyorum.

K8: Bu yöntemleri harmanlayıp hibrit bir şekilde hem başlangıç düzeyindeki öğrencilerime hem de ileri düzeydeki öğrencilerime uyguluyorum. Bu kişiden kişiye değişkenlik gösterebilir fakat bir eğitmen olarak kulaktan eğitim hem öğrenci için hem öğretmen için çok daha sağlıklı olacaktır. En çok kullandığım yöntem kulaktan eğitim yöntemidir.

6. “Kanun eğitiminde orta düzey öğrenciler için hangi yöntemleri uyguluyorsunuz? (Nota öğretimi, Anlatım, Gösterip yaptırma, Kulaktan eğitim, Soru-cevap vb.)”

K1: Biraz öğrenciye de bağlı oluyor aslında. Özengen eğitimde nota öğretimi zor oluyor çünkü öğrenci hemen sevdiği bir parçayı çalmak istiyor. Hatta tek bir eser çalmak için gelen öğrenci bile oluyor. Böyle durumlarda hızlı sonuç almak adına en çok kullandığım yöntem kulaktan eğitim yöntemi oluyor. Kulaktan yaptırdığımız etüt ve egzersizleri çok kullanıyorum. Metronomu da yavaş yavaş işin içine katıyorum. Yaptığımız etüt ve egzersizlerin notalarını da veriyorum. Nota çalışmaları artık biraz daha karmaşık tartımların olduğu çalışmalar oluyor. Sıra sesli etütlerden ziyade atlamalı etütlere geçiş yapıyoruz. Sonra yavaştan küçük mandal değişimi olan parçalara başlıyoruz. Bundan sonrası için öğrenci tekniği ve notaları iyi oturtmuşsa çorap söküşü gibi geliyor.

K2: Orta düzey öğrencilerde tabi biraz daha kulaktan eğitimin yerini nota öğretimi ve anlatım tekniği öne çıkıyor. Çünkü öğrenci zaten belli bir düzeyde çalabildiği için artık ben de öğretirken rehber konumunda oluyorum. Bu süreçte nota okumayı hızlandırmanın ve icra tekniklerine yoğunlaşmanın daha doğru olduğunu düşünüyorum.

K3: Ben orta düzey öğrencilerimle derslerimi öğretmen hoca şeklinde yapmayı seviyorum. Yani öğrenciye ödev verip haftaya buna çalış gel demiyorum. Ödevlerini önce birlikte çözümlüyoruz. Daha sonra birlikte çalacağımız yerleri belirliyoruz. Zaten bu seviyeye gelen öğrenci (bu zamana kadar benimle ilerlemişse) nota okuma konusunda sıkıntı yaşamıyor. Bu seviyede anlatım, gösterip yaptırma, kulaktan eğitim, soru-cevap tekniği ve nota öğretimini kullanıyorum.

K4: Orta düzeydeki öğrenciler için nota eğitimini kullanmıyorum. Gösterip yaptırma, anlatım ve kulaktan eğitim kullanıyorum. Mesela daha geçen hafta başımız gelen bir

olay oldu. Yeni bestelenmiş bir eserin notasını bulamadık. Yazacak vaktimiz olmadığı için öğrenciyle kulaktan eseri meşk ettik.

K5: Tüm teknikleri uygulamaya çalışıyorum. Ama orta düzey öğrencilerde en fazla kullandığım teknik kulaktan eğitim ve gösterip yaptırma tekniği oluyor. Artık bu aşamaya gelmiş bir öğrenciyle ayrıntılara giriyoruz ve notaya bağlı kalmak bizi yavaşlatıyor. Örneğin süsleme tekniklerinin neredeyse hepsinde gösterip yaptırma tekniğini kullanıyorum.

K6: Bir önceki soruda dediğim gibi nota öğretimini başlangıç seviyesinde vermiş oluyorum. İlerleyen süreçlerde Anlatım, Gösterip-Yaptırma ve nota üzerinden eser ve etüt ile devam ediyorum.

K7: Öğrenci benimle birlikte orta seviyeye geldiyse tüm teknikleri uyguluyorum. Ama kendi öğrenmişse veya başka birinden ders almışsa seviyesini ölçüp ona göre teknik belirliyorum. Bu seviyedeki öğrenciyle artık etüt veya eserden çok süsleme tekniklerine çalışıyoruz. Bunları da gösterip yaptırma tekniği veya kulaktan eğitim tekniğini kullanarak öğretiyorum.

K8: Orta düzey öğrencilerde nota öğretimine artık gerek kalmamaktadır. Bu yüzden kulaktan eğitim yöntemi yine sıklıkla kullandığım bir yöntemdir.

7. “Kanun eğitiminde kullandığımız makam ve form sırası nasıldır? Bu sırayı nasıl belirliyorsunuz?”

K1: Makamları edvar geleneğine göre (Rast perde düzeni) anlatmayı tercih ediyorum. Bu geleneğe göre de makam sırasını Rast, Uşşak, Hüseyini, Muhayyer, Neva, Segâh olarak belirliyorum. Zaten özengen eğitimde az bilinen makamlar çok kullanılmıyor. Öğrencinin ilgisi varsa tabii yine üzerinde duruyorum. Form sırası olarak halay, ilahi, türkü gibi formlardan başlıyorum. Çünkü bu formlar küçük cümleler içeren, meyana olmayan, ses aralığı geniş olmayan formlardır. Belirli bir seviyeye gelince ve sıra ses çıkmaya alışınca medhal çaldırmaya başlıyorum.

K2: Kanunda az mandal değişikliği olan daha temel makamlardan başlıyorum. Rast, Uşşak gibi makamlar bunlar. Form sırası olarak da daha çok küçük usullü formlardan büyük usullü formlara doğru gidiyorum. Başlangıçta en çok kullandığım form iki satırdan oluşan, karışık tartımları olmayan ilahi formu. Nim sofıyan, sofıyan

usullerinde bestelenmiş küçük saz eserleri, sirto, longa, zeybek gibi formları kullanıyorum. Bunları peşrev, saz semaisi gibi formlar takip ediyor.

K3: Basit makamlardan başlamaya çalışıyorum. Rast, Buselik, Segâh, Uşşak, Hüseyini gibi. Zorluk seviyelerine göre mandal sayısının az olanlarından çok olanlarına doğru sıralamalar yapıyorum. Ama özengen eğitimde belirli kurallara bağlı kalamıyoruz. Basit makamlardan giderken arada öğrenci bir parça getirip bunu çalmak istediğini söylüyor. Hevesini kırmamak için henüz bu makama geçemeyiz demiyorum. O makamı da anlatıp parçayı çaldırıyorum. Herhangi bir form sırası kullanmıyorum. Dediğim gibi öğrenci ne çalmak istiyorsa ona göre şekilleniyorum. Sirto, longa, peşrev, saz semaisi, türkü ve şarkı formu en çok kullandığım formlardır.

K4: Benim için makamın bir önemi yok. Ben esere göre belirliyorum. Eserdeki teknik zorluklar önemli. Öğrencinin çalabileceği tekniğe uygun bir parça olduktan sonra çok da bir mandal değişimi yoksa herhangi bir makamda etüt ve egzersiz tercih edilebilir diye düşünüyorum. Başlangıç eğitiminde peşrev, sirto, longa gibi formlara çok fazla girmiyorum. Özengen eğitimde en sık kullandığım formlar şarkı ve türkü formları. Çünkü öğrenci bildiği bir parçayı çalmak istiyor. İlerlemek isteyen öğrencilerle de saz semaisi formu, süsleme tekniklerinde beceri kazandıktan sonra peşrev formu ve sirto, longa gibi teknik eserler şeklinde ilerliyorum.

K5: Bağlı kaldığım bir makam ve form sırası yok. Öğrencinin yaşına ve ilgisine göre her türlü makamı ve formu kullanıyorum. Çünkü özengen eğitimde öğrencinin memnun olması çok önemli. Sizin belirlediğiniz eserler bir süre sonra öğrenciyi tatmin etmeyebiliyor. Zor makam ve formlara çok girmeden onların isteklerine göre hareket ediyorum. En çok kullandığımız formlar şarkı, türkü, ilahi formları oluyor.

K6: Başlangıç aşamasında makam sıralaması yapmıyorum. Öğrencilerin çalabilecekleri düzeyde basit eserleri tercih ediyorum. Daha sonrasında mandal çalım rahatlığına göre makam ve form sıralaması yapıyorum. Öğrencilere göre değişiklik gösterebiliyor bu durum.

K7: Ana makam olarak Rast makamını gördüğüm için bu tür eserlerle başlamayı tercih ediyorum. Bunun haricinde makam sıralaması yerine en fazla eser bestelenen Rast, Uşşak, Hüseyini, Hicaz, Nihavend makamlarını kullanıyorum. Özengen eğitimde

çoğunlukla öğrencinin istek ve becerilerine göre hareket edilir. Belirli bir form sıralamam da yok. Daha çok şarkı ve türkü formlarını kullanıyorum.

K8: Aslında burada öğrenciden ziyade sazın özellikleri ile ilgili sıralamalarda bulunuyorum. Yani daha çok naturel mandalların çok inip kalkmadığı, diyez ve bemollerin nadiren ya da kıyasen daha az olduğu makamlar ve daha kısa olan formlar ile başlamayı tercih ediyorum. Örneğin düğah makamında eser icra edeceksek bunu Longa veya Sirto gibi formlarda bestelenmiş eserleri icra ederek öğrenciyi hem makama hem forma hem de sazını fiziksel yapısına hakim olacak hale getirdiğimi düşünüyorum.

8. “Kanun eğitiminde kullandığınız metotlar hakkında bilgi veriniz.”

K1: Piyasadaki çoğu metodu inceledim. Biraz onlardan da fikir edinmiş olabilirim ama genelde ezbere yaptığımız etütler ve kendi yazdığım etütleri kullanıyorum. Arada Özdemir Hafizoğlu'nun Kanun Metodunu kullanıyorum. Onun da başlangıçta yazdığı küçük etütlerini kullanıyorum. Onun dışında pek de bir isim veremem. Çünkü kanunla ilgili yazılmış metotlar pek yeterli olmuyor. Sadece fikir edinmek açısından tercih edilebilir.

K2: Tek bir metota bağlı kalmıyorum. Egzersiz ve etüt çalıştırırken metot tercih ediyorum. Tahir Aydoğdu'nun, Halil Karaduman'ın metotlarındaki etüt ve egzersizlerden yararlanıyorum. Eser öğretimine geçtiğim zaman kendi oluşturduğum repertuardan yararlanıyorum.

K3: Ben çok fazla metot kullanmıyorum. Üniversitedeki hocamın kendi yazdığı parçalar, etüt ve egzersizleri kullanıyorum. O zamanlar çok kaynak olmadığı için kendi yazardı bize de nasıl yazmamız gerektiğini öğretirdi. O yüzden yeni gelen her öğrencimi önce analiz ediyorum. Sonra bu kaynakları tarayıp ona uygun parçalar arıyorum. Yoksa kendim yazıyorum. Ama arada Tahir Aydoğdu ve Deniz Gökteş'in metotlarını da kullanıyorum.

K4: Birçok metot var ama ben belirli bir metottan gitmiyorum. Ne yazık ki metotlaşma konusunda eksikiz. Bugün kanun için yapılmış metotlara baktığımızda sayısı yirmiye geçmez. Ve başlangıç, orta ve ileri gibi seviye belirten metotlar çok az. Belirtenlerin de içerikleri çok zayıf. Yine de bu anlamda en çok katkı sağlayan isimlerden biri

Göksel Baktagir'dir. Çünkü yaptığı eserlerin teknik anlamda geliştirme özelliği çok yüksek. Zaman zaman Halil Karaduman'ın metotlarına da baktığım oluyor.

K5: Ne yazık ki kanunda metot yetersizliği var. Bu nedenle metot kullanmıyorum. Genelde üniversitedeki hocalarımdan aldığım etüt, egzersiz ve eserleri kullanıyorum. Bir de son zamanlarda sıklıkla yaptığım ve çok faydalı olduğumu düşündüğüm bir yöntemim var. Öğrenciye çalışması gereken bir eser vermeden önce o parçanın içerisinde egzersiz buluyorum. Onları notaya döktükten sonra öğrenciye veriyorum. Öğrenci eseri çalmadan önce egzersizle ellerini ısıtmış oluyor.

K6: Halil Karaduman'ın Kanun Metodunu kullanıyorum.

K7: Kanunda çok fazla metot bulunmuyor o yüzden ben de 2 veya 3 metot kullanıyorum. Gültekin Aydoğdu'nun metodunu kullanıyorum. En sık kullandığım metot Halil Karaduman'ın Kanun Metodu. Bu metodun görüntülü kaydı da bulunuyor. Öğrenci evde ona bakarak çalışabiliyor. Göksel Baktagir'in etütlerinden de sıklıkla yararlanıyorum.

K8: Halil Karaduman'ın Kanun Metodunu kullanıyorum.

9. “Kanun eğitiminde etüt ve egzersizin gerekliliği hakkında görüşleriniz nelerdir? Kullandığınız metotlarda etüt ve egzersiz içerikleri var mıdır?”

K1: Hangi enstrümanı çalarsak çalalım enstrümanda uzmanlaşmak için etüt ve egzersizin önemi büyüktür. Öğrencilerden ziyade kendim de kanunun başına oturduğumda mutlaka ellerimi ısıtmak için etüt ve egzersiz yaparım. Kanunda güzel bir ton çıkartmak istiyorsak bol bol egzersiz yapmalıyız. Başlangıçta da öğrenciyi notaya boğmadan saz hakimiyetinin artması için etüt ve egzersiz şarttır. Kullandığım metotlarda da kendi düzenlemelerimde de etüt ve egzersiz içerikleri var. Ama ben öğrencilerime bu etüt ve egzersizleri daha çok kulaktan yaptırmayı tercih ediyorum.

K2: Özellikle başlangıç aşamasında mutlaka etüt ve egzersiz yapılması gerekiyor. Sonrasında süsleme, fiske, kaydırma gibi Türk müziğindeki yorum unsurlarının öğretilmesi için egzersizlerin yapılması gerekiyor. Örneğin bu teknikler eserde bir yerde yapılıyor. Ama o tekniğin düzgün yapılabilmesi için defalarca kez çalışılması gerekiyor. Bunun için de o tekniğe özel etüt ve egzersiz gerekiyor. Başlangıç aşamasında da nasıl doğru mızrap vurulması gerektiğine dair egzersizler yapılmalı.

Kullandığım her iki metotta da etüt ve egzersiz içerikleri var. Zaten bir metot seçerken dikkat ettiğim en büyük husus içerisinde etüt ve egzersiz çalışmalarının olması oluyor.

K3: Kanun hız gerektiren bir enstrümandır. Benim bu sazda iyi olmamın en büyük sebebi bıkmadan etüt ve egzersiz yapmamdır. Sadece öğrencilerime değil kanun icracısı olan dostlarıma da kendi yazdığım etüt ve egzersizleri tavsiye ediyorum veya onlardan alıyorum. Kanun eğitiminde yol kat etmek isteniyorsa egzersiz ve etüt vazgeçilmezdir.

K4: Etüt ve egzersiz elbette önemlidir. Fakat bunun daha çok mesleki kurumlarda üzerinde durulması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü özengen eğitimde uzun süreli katılımlar olmayabiliyor. Öğrenci birkaç parça çalıp gitmek istiyor. Özengen eğitimde ilk bir iki ay süreçlerinde etüt ve egzersiz kullanılabilir. Ama sonra bence daha çok öğrencilerin sevdiği şarkı türkü gibi eserlere geçilmesi ve bir yerde etütün bitmesi gerektiğini düşünüyorum.

K5: Hayatımız boyunca çaldığımız bütün eserlerde etüt ve egzersiz bize yol gösterir. Kanun kas isteyen bir enstrümandır. O kasların gelişmesi için bol bol egzersiz yapmak gerekiyor. Kondisyonumuzun iyi olması gerekiyor. O kadar fazla egzersiz yapmalıyız ki kanunda hiç durmadan çaldığımız 5 dakika ve 20 dakika arasında fark olmamalıdır. Bu yüzden ben her dersimin başında öğrencinin ellerini ısıtması için 10 dakika egzersiz yaptırıyorum.

K6: Etüt ve egzersiz bir çalgı eğitiminin temel taşıdır. Sazı tanıma ve geliştirme konusunda en önemli müzik cümleleri etütlerdir. Kullandığım metotta etüt ve egzersiz içerikleri var.

K7: Elbette etüt ve egzersizin gerekli olduğunu düşünüyorum. Zaten kullandığım metotları da etüt ve egzersiz yoğunluğuna göre seçmeye çalışıyorum. Kulaktan öğrettiğim egzersizler de var. Ders öncesinde mutlaka el açmak için gam çalışmaları ve çeşitli etütler yaptırıyorum.

K8: Etüt ve egzersizler her alanda olduğu gibi müzik de olmazsa olmazdır. Eser icrasındaki bazı motifleri uygularken zorlanmamak adına o motiflere benzer motiflerde etütler kesinlikle icra edilmeli ve istikrarlı bir şekilde çalışılmalıdır. Kullandığım metotta da etüt ve egzersiz içerikleri var.

10. “Kanun eğitiminde kullanmış olduğunuz repertuarı nasıl temin ediyorsunuz?
(İnternet, kendi düzenlemelerim, arşivim, diğer öğretmenlerle iletişim vb.)”

K1: Genelde etüt ve egzersizleri kendim düzenliyorum. Çünkü internette egzersizlere dair çok içerik bulunmuyor. Ama eserlerin notalarını internetten temin ediyorum. Geçmişten bugüne kadar biriktirdiğim, öğrencilik yıllarımda çaldığım notalardan da yararlanıyorum.

K2: Bende hocamdan aldığım bir repertuar var. Ek olarak ben de hala kendimi geliştirmek ve repertuar oluşturmak için yeni eserler geçiyorum. Bunlar içerisinde beğendiğim, tekniklerin yoğun kullanıldığı eserleri seçip derste öğrencimle birlikte çalarak arşivimi sürekli olarak güncellemeye çalışıyorum.

K3: Ben kendi arşivimi daha çok kullanıyorum. Elimde Trt repertuarı bulunuyor. Şarkı veya türkü çalmak gerektiğinde oradan faydalanıyorum. Kurumdaki diğer öğretmenlerle de kaynak alışverişinde bulunuyoruz. Ve tabii internet vazgeçilmez kaynağımız oluyor.

K4: Kendi oluşturduğum bir repertuar var. Gerekli olan notaları da internet üzerinden temin ediyorum. Dinlediğimde beğendiğim ama notası olmayan eserleri de kendim yazıyorum.

K5: İhtiyaç doğrultusunda hepsini kullanıyorum. Arşivim, kendi düzenlemelerim ve interneti çok kullanıyorum. Ama özellikle çalıştığım kurumdaki ud öğretmeni arkadaşım ile eser alışverişi yapıyoruz. Derslerimizde birbirimizden duyduğumuz, hoş gelen eserleri mutlaka paylaşıyoruz.

K6: Genellikle öğrencilik döneminde oluşturduğum arşivden temin ediyorum bu arşivi de hocamdan temin etmiştim. Orada olmayan eserleri internet üzerinden temin ediyorum.

K7: Daha çok internetten yararlanıyorum. Kendi düzenlemelerim de var. Zaten çoğu zaman öğrenci çalmak istediği parçayı kendi getiriyor.

K8: Genel olarak interneti kullanıyorum. Bazen de arşivimden yararlanıyorum.

11. Kanun eğitiminde öğrencilerinizle akort konusunda problem yaşıyor musunuz?

Yaşıyorsanız bu durumla ilgili ne gibi çözümler geliştiriyorsunuz?”

K1: Tabii bu enstrümanı çalan herkes gibi öğrencilerim de sorun yaşayabiliyor. Ben her dersin başında akort kontrolü yapıyorum. Başta öğrenciler için telleri tek tek akort cihazına göre akort ettikleri için üç teli birbirine kaynaştırmada zorlanıyorlar. Bu biraz kanun çalımına alışma işi gibi bence. Öğrencilerde akort anahtarını nasıl kullanacağıyla ilgili bir alışkanlık oluşturması gerekiyor. Sol elin küçük hareketler yapması gerekiyor. Ama öğrenci hevesliyse ve kulağı da iyiye akort edebilir hale getiriyor. Özellikle başlangıçta kanunda teller eski olsa bile akordun oturması zaman aldığı için tel değişimi yaptırmıyorum. Akortsuz kanun çalımını öğrenciyi de kanundan soğutuyor.

K2: Akort konusunda yaşanan problemler bazen sazdan da kaynaklı olabiliyor. Kanun iyi yapılmadığı zamanlarda burgusu akort salabiliyor. Özenen eğitimde akort konusu büyük bir problem oluyor. Öğrenci uzun bir süre akordunu kendi yapamıyor. O yüzden genelde ben yapıyorum ve bunun için ayrı bir zaman oluşturmamız gerekebiliyor. Bazen öğrencilerimden akortlarını yapmak için daha da erken gelmelerini isteyebiliyorum. Akort yaparken öğrenciyi de yanıma alıp dikkatle beni izlemesini istiyorum. Mesela sesleri kaynaştırma işini yaparken zorlanıyorlar. Üç teli de akort cihazıyla yapıp daha sonra üç telden tek ses elde edene kadar ufak hareketlerle anahtarı oynatmalarını tavsiye ediyorum. İleri aşamada da sadece bir teli akort cihazıyla yapıp geri kalan iki teli duyarak kaynaştırmalarını öneriyorum.

K3: Kanun öğretiminin en büyük sorunlarından biri akort etmek. Müziğe yatkın olan, mesleki bir eğitim alan öğrenci akort düzenine hakim olabilir. Ama müziğe sıfırdan başlayan bir öğrenci için çok sıkıntı yaşıyoruz. Uzun süre ben yapıyorum. Akort cihazından yapsalar bile üç telin birbirine kaynaşması zor oluyor.

K4: Ne yazık ki en çok problem yaşadığım konu akort konusu. Arada bir ben akort çekiyorum. Başta kendilerinin de yapmasını tavsiye etmiyorum çünkü akort çekerken teli koparma, burguyu kırma, gövdeyi çatlatma gibi ihtimaller var. Kanun nazik davranılması gereken bir enstrüman. Eli yatkın olmayan biri bu işi yapamaz. Belki bir yıla yakın akortlarını ben yapıyorum. Sonra onlara nasıl yapıldığını gösterip akort cihazıyla akort yapmaları konusunda teşvik etmeye çalışıyorum.

K5: Evet bu konuda zorluk yaşıyoruz. Akort etmek zahmetli bir iş ve tecrübe gerektiriyor. O yüzden öğrencilerin akortlarını ben yapıyorum. Tabii öğrenciye de öğretmek gerekiyor. Teknolojinin gelişmesi sayesinde akıllı telefonlara indirilen uygulamalar idare ediyor ama tüm sesleri cihazdan yapınca da olmuyor. Çünkü üç telin minik hareketlerle birbirine kaynaştırılması gerekiyor.

K6: Eğitimin ilerleyen süreçlerinde akort eğitimine geçiyorum. O seviye geldiklerinde kulak gelişimleri de hızlandığı için sorun yaşamıyorum.

K7: Evet fazlasıyla yaşıyorum. Öğrencilerimin kanunları oturana kadar akort çekiyorum. İlk aşamada akort çekmelerini onlardan beklemek doğru olmaz. Zamanla öğrenci de sizi görerek biraz da istekliyse zaten yapabilir hale geliyor.

K8: Müziğe yeni başlamış bir öğrencinin sazını akortlaması zaman isteyen bir durumdur. Çünkü frekansları ayırt edebilmek kulak dolgunluğu gerektirebilir ve belirli bir seviyeye ulaşması gerekmektedir. Tabii ki öğrencilerimin sazlarının akortlarında problem yaşıyoruz. Fakat genel yapı olarak misina kullanılan bir saz olduğu için akort kaybımız fazla yaşanmıyor. Öğrencilerimizin sazları genel olarak evde veya iş yerinde sabit bir ortam sıcaklığında bulunduğu için akort uzun süre gidiyor ve bozulduğu zaman akordu ben yapıyorum. Ama ilerleyen seviyelerdeki öğrencilerim kusursuz olmasa da akortlarını kendileri yapabilecek duruma geliyorlar.

12. “Kanun eğitimi verdiğiniz kurumun fiziki şartları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?”

K1: Çalıştığım kurumun fiziki şartlarından memnunum. Zaten birebir ders yaptığımız için ders işlediğim oda yeterli oluyor. Gerekli materyallere de sahibim.

K2: Çalıştığım kurumun fiziki şartları gayet uygun. Ben aynı zamanda toplu kanun dersi de veriyorum. Büyük bir sedirli odamız var. Koltukların yüksekliği de ideal olduğu için ayaklık kullanmalarına da gerek kalmıyor. Akıllı tahtamız var. Oraya notayı yansıtıp solfejini yapabiliyoruz. Özellikle toplu derslerde birlikte parçayı icra ederken bir ritim aletinin büyük avantajı olduğunu düşünüyorum. Yakın zamanda ritim aleti temin ederek derslerde eşlik etmeyi düşünüyorum.

K3: Çalıştığım kurum Milli Eğitime’ bağlı bir kurum. Bu yüzden de kanun derslerinde bana yardımcı olabilecek her şeyin bulunduğu bir yerdeyim. Bu kurumda kendime ait

bir odam var ve burada metotlarımı muhafaza edebiliyorum. Kurumumda gerekli tüm materyaller bulunuyor hepsini de yaş grubuna göre sıralıyorum ve kullanıyorum. Fiziki şartlar da kanun dersi için elverişli diyebilirim. Sadece belirli saatlerden sonra kanun sesi rahatsız edebiliyor.

K4: Ayaklığından nota sehпасına kadar her türlü materyalin bulunduğu bir kurumda çalışıyorum. Hangi eseri çalışacaksak kurumdakiler notasını dahi çıkartıp geliyorlar. Çok memnunum, öğrencilerim de kurumu çok seviyorlar.

K5: Çalıştığım kurumda eksiklikler var. Odalar küçük ve ses yalıtımı iyi değil. Özellikle kanun büyük bir çalgı olduğu içi geniş bir alan istiyor. Hatta bazen öğrencilerime kanunla eşlik ederken bile hareket alanımız kısıtlı olduğu için sorunlar yaşayabiliyoruz. Materyal anlamında da nota sehпасı ve ayaklık dışında bir materyalim bulunmuyor. Teknolojik materyal eksiklikleri var.

K6: Özenen eğitim verdiğim kursun fiziki imkanlarından memnunum. Ders verdiğim kendi odam var ve yalıtımı gayet iyi.

K7: Ders verdiğim kurumda nota sehпасı, ayaklık, tahta, yazıcı gibi materyallere sahibim. Zaten iki kanunun sığabileceği her yerde ders işlenebilir diye düşünüyorum. Yalıtım iyiyse ve odanız genişse koşullar iyi demektir. Yeri geldiğinde kitaplar üst üste dizilerek ayaklık yapılabilir, kanunun burguları nota sehпасı görevi görebilir.

K8: Özenen eğitim verdiğim kursun fiziki imkanlarından memnunum.

13. Kanun eğitimi verdiğiniz kurumda öğrenciler için icralarını sergileyebilecekleri sanatsal faaliyetler yapılıyor mu? Bu faaliyetlerin çalgı eğitimine katkısı hakkındaki görüşleriniz nelerdir?"

K1: Şartlar bunun için pek elverişli olmuyor. Şu ana kadar hiç bu tür etkinlikler yapmadık.

K2: Çalıştığım kurumda iki kez bu tür etkinlikler yaptık. Tabi bu etkinlik kalabalıktan dolayı iki üç parçayla kısıtlı oldu. Ama onda bile öğrencilere pozitif anlamda büyük fayda sağladı. Bu faaliyetlerin özellikle de özenen eğitimde çok önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü zaten diğer resmi kurumlarda verilen müzik eğitiminde mutlaka konser imkanı oluyor. Ama bu işi meslek olarak yapmayan insanların öyle bir fırsatı

olmayacağı için bu konserler onlar için çok önemli oluyor. İnsanlar haliyle çaldıkları ezgileri sergilemek istiyorlar. Çalıştığım kurum gibi yerler de insanlara bu konuda fırsat sunuyor.

K3: Konser veya etkinlik düzenleyemiyoruz fakat öğrencilerin okullarında gerçekleştirilen özel günler için eserler hazırlıyoruz. Bu faaliyetlerin özellikle özengen eğitim alan öğrencileri teşvik etme açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum.

K4: Evet kurumda seçtiğim öğrencilerimle böyle etkinlikler düzenleniyor. Herkes çıkıp bir iki parça icra ediyor. Bir şeyi çıkıp sergilemek zordur. Çoğu insan için sahneye çıkmak hayal gibi gelebilir. Biz de kurumda bu öğrencilerin hayallerini gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Özellikle bu tür etkinliklerin öğrenciyi güdülediğini düşünüyorum. Aynı zamanda öğrenciye konsere çıkmak gibi bir hedef belirlediğimizde derslere sadece gelip gitmek yerine bir hazırlık sürecinde olduğu için heyecanlı oluyor ve dersi monotonluktan kurtarıyor.

K5: Hayır bu tür etkinlikler yapmıyoruz. Kurum olarak eğitimlerimizi sergilememeyi tercih ediyoruz. Daha ziyade öğrenciye fayda sağlamayı amaçlıyoruz. Kurum bazlı düşündüğümüzde sayı da önemli. Bizim kurumda her türlü enstrüman var ve yaklaşık 300 öğrenci bulunuyor. Her öğrenciye 5 dakika versek bile bu haftalar sürececek bir etkinlik olabilir.

K6: Çalıştığım kurumda her hafta tasavvuf meşki ve sema ayinleri oluyor. Öğrencilerimi tasavvuf meşkine çıkartıp icralarını zaman zaman sergilemelerini sağlıyorum. Öğrenciler için olumlu bir durum olduğunu düşünüyorum bunun sebebi sahne deneyimi sayesinde özgüvenleri artıyor, başarıya ulaştıkları düşünüyorlar ve motivasyonlarını artırıyor.

K7: Evet sene sonunda başarılı olan öğrencilerimizle performans yapıyoruz. Bir öğrenci için sesini duyurmak önemlidir. Çünkü bu herkesin ulaşabileceği bir şey değildir. Bu onun motive olmasını sağlar.

K8: Hayır bu tür etkinlikler yapmıyoruz.

14. Kanun eğitiminde icralarından faydalandığımız ve tavsiye ettiğiniz kanun sanatçıları kimlerdir? Neden bu kanun icracılarını tavsiye ediyorsunuz?"

K1: Bu biraz daha ileri safhaya geliyor tabii. Öğrenci temel durumları yapabiliyorsa artık süsleme gibi teknik boyutlara geliyorsa o zaman kanun icracılarından örnekler veriyorum. Belli bir seviyeye gelmiş öğrenciler hangi teknikle ilerlemek istiyorsa veya kimi örnek alıyorsa ona göre tavsiye ettiğim kanun icracıları değişebiliyor. Bazı teknikleri de bazı icracılar çok başarılı bir şekilde kullanıyor. Mesela Aytaç Doğan çok güzel bir şekilde tremolo yapıyor. Göksel Baktagir'in bir sol el tekniği var bir de telleri kapatarak yaptığı bir süsleme şekli var. Ahmet Meter'in genç kuşakta çok güzel temsilcileri var. Samet Çelikel, Onur Cicin gibi kanun icracıları çektirme ve dilli mızrap gibi teknikleri çok başarılı bir şekilde kullanıyorlar. Halil Karaduman ve onun öğrencisi Turgut Özüfler de benim öğrencilerime tavsiye ettiğim kanun icracılarıdır.

K2: Birçok icracının farklı tekniklerde daha iyi yaptığını düşündüğüm için birden fazla icracı tavsiye ediyorum. Öncelikle elimizdeki ilk kanun kaydı Kanuni Hacı Arif Bey'e ait ve bunu öğrencilerin duymasını isterim. Çünkü o zamanlar kanunun nasıl çalındığı hakkında bize fikir veriyor ve şimdi ile geçmiş arasında karşılaştırma yapmamıza olanak sağlıyor. Klasik icra yapmak isteyen öğrencilere Vecihe Daryal, Artiki Candan, Erol Deran gibi klasik icra temsilcilerini de tavsiye ediyorum. Bunun yanı sıra günümüz icracılarından da kanunda ekol oluşturmuş, enstrümantal müziği geliştirmiş icracı Göksel Baktagir'i, çektirme tekniğini çok güzel bir şekilde uygulaması nedeniyle Ahmet Meter'i, hepsini bir arada kullandıkları için Turgut Özüfler'i, Samet Çelikel'i ve Onur Cicin'i de dinlemelerini tavsiye ediyorum. Eskiden yeniyen bütün kanun icracılarından alabilecekleri dersler var diye düşünüyorum.

K3: Deniz Göktaş, Göksel Baktagir, Aytaç Doğan benim en çok tavsiye ettiğim icracılar arasında. Şu anda yeni nesil bir kanuncu olan Ahmet Baran var. Kanundaki düzenlemeleriyle bu enstrümana yeni bir soluk getirdiğini ve kanunda sadece sanat müziği çalınmalı algısını yıkan genç bir kanuni olduğunu düşünüyorum.

K4: Ahmet Meter, Göksel Baktagir, Halil Karaduman, Hasan Ferit Alnar, Vecihe Daryal, Ahmet Yatman, İsmail Şençalar gibi usta kanun icracılarını dinlemelerini tavsiye ediyorum. Zaten öğrenciler genellikle Aytaç Doğan ve Göksel Baktagir'den etkilenip geliyorlar. Ben de bu usta isimleri dinlemelerini tavsiye ediyorum.

K5: Eskiden gelme belirli üstadlar var. Ahmet Meter, Erol Deran, Göksel Baktagir, Halil Karaduman, Aytaç Doğan gibi usta isimleri tavsiye ediyorum. Ama son

zamanlarda hiç ismini duymadığımız bir icracı da eseri çok güzel çalmış olabiliyor. Eseri doğru çalıp güzel şekilde yorumlayan kim olursa olsun dinlemelerini tavsiye ediyorum.

K6: Öğrencilerime tavsiye ettiğim icracılar Ahmet Meter, Göksel Baktagir ayrıca yeni dönemde Turgut Özüfler ve Samet Çelikel'i de tavsiye ediyorum. Tavsiye etme sebebim icra tarzlarını beğenmemden kaynaklı.

K7: Ben klasikçiyim. Erol Deran, Göksel Baktagir, Taner Sayacıoğlu gibi usta isimleri tavsiye ediyorum. Neoklasik kanun icracılarından Ahmet Meter, Halil Karaduman'ı tavsiye ediyorum. Hakan Güngör ve Aytaç Doğan gibi isimler de kanunu farklı şekilde kullanmaları açısından tavsiye edebileceğim isimler arasında yer alıyor.

K8: Bir Ekol olan Ahmet Meter, aynı zamanda bir döneme damga vurmuş Göksel Baktagir ve Halil Karaduman'ı tavsiye ediyorum. Bunun yanı sıra devlet sanatçısı unvanı almış fakat sosyal medyada daha çok tanınan Samet Çelikel'i tavsiye ediyorum. Onur Cicin, Kutsal Sütöğlü gibi isimler de benim dinlerken haz aldığım hakimiyetlerini çok sevdiğim hem geleneksel hem popüler müzik anlamında çok yetkin bulduğum sanatçılardır.

15. “Kanun eğitimi sürecinde sosyal medya aracılığıyla icra paylaşımı ve takibi gibi durumlardan faydalanıyor musunuz? Sosyal medyanın kanun eğitime etkisi hakkındaki görüşleriniz nelerdir?”

K1: Günümüzde artık sosyal medya kullanmayan kalmadı. Topluluğun çok olduğu yere de ayak uydurmak gerektiğini düşünüyorum. Öğrencilerime verdiğim ödevleri iyi çalışmalarını istediğimde hadi bunu güzel çal da sosyal medyadan paylaşalım diyorum. Öğrenci normalde 2 saat çalışacaksa bunu duyunca 4 saat çalışıyor yani sosyal medya bir anlamda öğrenciyi güdülüyor. Tabi öncesinde velilerin ve öğrencinin iznini alarak paylaşıyorum. Özellikle küçük yaş grubundaki veliler de ders sonunda videolar isteyip sosyal medyada paylaşıyorlar. Sosyal medya herkesin görebileceği, kolay ulaşılabilen bir platform olduğu için paylaşım yapmak konsere çıkmakla eş değer oluyor. Aynı zamanda öğrencilere tavsiye ettiğim kanun icracılarını takibe almalarını ve paylaşımlarını izlemelerini tavsiye ediyorum. Öğrenci de o icracı gibi çalmak için hevesli ve istekli oluyor.

K2: Çağımızda sosyal medyayı herkes kullandığı için kanun icracıları birbirlerini oradan görüp tanıyorlar. Benim de yurt içi ve yurt dışında takip ettiğim kanun icracıları var. Bazen birbirimize çalım hakkında ve yapımcılar hakkında sorular soruyoruz. Bunun dışında birçok kişi taksim ve icralarını sosyal medya aracılığıyla paylaşıyor. Orada nasıl bir yorum sergilediğini görebiliyoruz. Sosyal medya uluslararası bir yer olduğu için aynı anda birçok kişinin bu kayıtlara ulaşması zor olmuyor. Ben de öğrencilerimle çaldığım videoları paylaşıyorum. İcra sergileme artık sadece sahnede değil sosyal medyada da oluyor. Bunun olumlu anlamda faydası olduğu gibi yozlaşmış ve doğru olmayan bir tekniğin oluşması gibi olumsuz bir duruma da sebep olabilir. Bu sebeple usta icracıların takip edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

K3: Özellikle pandemi sonrasında sosyal medya kullanımı ve online derslerde bir patlama yaşandı. Sosyal medya düzgün kullanıldığı zaman kanun eğitiminde bizim çok işimize yarıyor. Öğrencilerimi sosyal medyada yüzlerini göstermeyecek şekilde ve velilerinden yazılı izin alarak paylaşıyorum. Takip ettiğim icracıları öğrencilerime de tavsiye ediyorum. Öğrencilerimin onları izleyerek kendilerine özgü bir kanun çalımı oluşturmalarını istiyorum.

K4: Kesinlikle pozitif yönde bir etkisi olduğunu düşünüyorum. Ben de sosyal medyadan çeşitli kanun icracılarını takip ediyorum. Yeni nesil kanun icracıları bu platformu çok kullanıyor. Özellikle Samet Çelikel, Onur Cicin, Kutsal Sütoğlu gibi icracılar sürekli paylaşım yaparak etkileşim sağlıyorlar. Ve ben de onlardan gördüğüm teknikleri derslerimde uygulamaya çalışıyorum. Öğrencilerime de onları takip etmelerini tavsiye ediyorum.

K5: Kesinlikle faydalaniyorum. Çalıştığım kurum konser gibi etkinliklerden ziyade ders sonunda (velinin de iznini alarak) öğrencilerin videolarını paylaşıyor. Bu paylaşım bir konserden daha fazla kişiye ulaşıyor. Öğrencilerime bir eser ödevi verdikten sonra o eseri sosyal medyada güzel bir şekilde icra eden birini gönderiyorum ve izlemesini tavsiye ediyorum. Öğrenci bu sayede o icracı kadar güzel çalmak için çalışıyor ve videosunun sosyal medyada paylaşılmasını istediği için motive oluyor.

K6: Zaman zaman öğrencilerime beğendiğim icra örneklerini gönderiyorum. Bu icraları analiz etmelerini ve taklit etmelerini istiyorum. Kanun eğitimi sürecinde sosyal medyayı aktif kullanmıyorum.

K7: Evet. Takip ettiğim kanun icracıları var. O icracıların etütlerini çözümleyip öğrencilerime gönderiyorum. Çok faydalı olduğunu düşünüyorum.

K8: Sosyal medyanın öğrencileri daha fazla güdüleme ve bilgiye erişim kolaylığı olarak eğitim için biçilmiş bir kaftan olduğunu düşünüyorum. Kesinlikle kullanıyorum ve tavsiye ediyorum. Aynı zamanda bulmuş olduğum kayıtları düzenli olarak dinliyor ve talim ediyoruz.

ETİK KURUL ONAYI

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
KARARI

Etik Kurul Toplantı Tarihi/Sayısı ve Karar No	Tarih :16/05/2025 Toplantı Sayısı:10 Karar No :2025/416
Araştırmanın Eski Başlığı	Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Kanun Öğretim Yöntemlerinin İncelenmesi (Konya İli Örneği).
Araştırmanın Yeni Başlığı	Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Kanun Eğitimi Sürecinin İncelenmesi (Konya İli Örneği)
Sorumlu Araştırmacı	Doç. Dr. Soner ALGI
Yardımcı Araştırmacı	Hüsna Denir AYAR Lisansüstü Öğrenci
Etik Kurul Kararı	25207 sayılı başvuru Etik Kurul tarafından değerlendirilmiş olup, başvuruda belirtilen başlık değişikliğinin bilimsel araştırma etiği açısından “Uygun” olduğuna karar verilmiştir.

16/05/2024

Doç. Dr. Mustafa AYDIN
Etik Kurul Başkanı